dobrze

poprowadzona.pl

Materiał społeczny do samodzielnego wykorzystania

# Bank wniosków mieszkańców do ankiety S8 Bardo Kłodzko

## Wariant W3 po korekcie Janowca i z pełną ochroną Przyłęku

**Co to jest.** Zbiór propozycji uwag, pytań i wniosków inspirowanych wypowiedziami usłyszanymi podczas spotkań z projektantami i mieszkańcami, lokalną wiedzą o terenie, przeglądem dokumentacji oraz dyskusjami prowadzonymi na lokalnych forach, grupach i czatach mieszkańców.

**Jak z tego korzystać.** Każda osoba wybiera tylko te punkty, które odpowiadają jej własnej sytuacji i przekonaniom, dopisuje miejsce, działkę lub codzienny sposób korzystania z terenu i składa je we własnym imieniu.

**Ważna informacja.** Autor wybrał i uporządkował wypowiedzi pochodzące z różnych osób i różnych perspektyw. Umieszczenie punktu w tym zbiorze nie oznacza, że autor, inicjatywa Dobrze Poprowadzona ani wszyscy mieszkańcy zgadzają się z każdą opinią. To materiał pomocniczy, a nie stanowisko urzędu ani porada prawna. Każdy powinien wybrać tylko uwagi zgodne z własną wiedzą, doświadczeniem i przekonaniem oraz złożyć je we własnym imieniu.

Wersja 5 12 października 2026

# Jak korzystać z banku wniosków

**Najskuteczniejszy formularz jest osobisty i konkretny.** Wybierz zwykle od trzech do ośmiu punktów. Dopisz nazwę miejsca, numer drogi lub działki, sposób korzystania z terenu i to, czego dokładnie oczekujesz od projektanta.

☐ Zacznij od stanowiska: popieram budowę S8 i wybór W3 po korekcie przebiegu przy Janowcu oraz zabezpieczeniu Przyłęku.

☐ Dodaj jeden fakt lokalny: którędy chodzisz, gdzie przejeżdża ciągnik, gdzie spływa woda, gdzie jest studnia, wejście do lasu, szlak, działalność albo dom.

☐ Zamień ogólny sprzeciw w żądanie: pokażcie wariant przesunięty, zaprojektujcie przejście, zmierzcie hałas, udostępnijcie model, policzcie koszt utrzymania.

☐ Jeżeli coś widziałeś na mapie, ale nie znasz dokładnego kilometrażu, wpisz nazwę miejscowości, punkt terenowy i orientacyjne położenie. Dołącz zaznaczenie na mapie albo zdjęcie.

☐ Nie wpisuj cudzych strat jako własnych. Możesz natomiast żądać ich zinwentaryzowania i wyceny przez inwestora.

☐ Poproś o odpowiedź oddzielnie na każdy punkt i o wskazanie, czy uwaga zmieniła przebieg, obiekt, koszt albo ocenę wariantu.

# Najkrótsze gotowe uwagi

☐ Popieram budowę S8 i wnoszę o wybór wariantu W3 jako najkrótszego i najmniej rozcinającego powierzchniowo Góry Bardzkie.

☐ Wnoszę o pokazanie kilku wykonalnych korekt W3 odsuwających trasę od zabudowy Janowca i porównanie ich z obecnym przebiegiem.

☐ Nie zgadzam się, aby oszczędność na krótszym łuku była ważniejsza niż odsunięcie drogi ekspresowej od domów w Janowcu.

☐ Proszę przeliczyć geometrię W3 przy niższej prędkości doprojektowania na odcinku dojazdu do tunelu, zamiast z góry odrzucać korektę przy Janowcu.

☐ Wnoszę o pełne zabezpieczenie Przyłęku przed hałasem, światłem, wodą z jezdni i skutkami budowy estakady w dolinie Nysy Kłodzkiej.

☐ Proszę nie oceniać W1 i W2 bez kosztu wszystkich przejazdów gospodarczych, dróg serwisowych, przepustów, przejść dla ludzi i zwierząt oraz ochrony wód.

☐ W1 i W2 przecinają drogi polne i leśne, których nie widać dobrze na planie. Wnoszę o wspólną wizję terenową z mieszkańcami i sołtysami przed oceną wariantów.

☐ Proszę zinwentaryzować wszystkie nieformalne wejścia do lasu i dojścia na Kłodzką Górę, nawet jeżeli nie są szlakiem PTTK.

☐ Wnoszę o zachowanie ciągłości Pętli Łaszczowa, Pętli Kłodzka i łączników między Przełęczą Łaszczową a Przełęczą Kłodzką.

☐ Proszę policzyć koszt utrzymania estakad przez co najmniej 50 lat, razem z dylatacjami, łożyskami, izolacją, odwodnieniem i zabezpieczeniem antykorozyjnym.

☐ Proszę pokazać, gdzie podczas remontu estakady zostanie przeniesiony ruch i jakie będą koszty wielotygodniowych zwężeń lub zamknięć.

☐ Wnoszę o wykonanie modelu powodziowego dla Przyłęku z uwzględnieniem powodzi z 2024 r., przyszłych zmian klimatu i planowanego zbiornika Kamieniec Ząbkowicki.

☐ Proszę nie koncentrować odpływu z długiej estakady do jednego rowu lub potoku bez retencji, podczyszczenia i zabezpieczenia na wypadek wycieku paliwa.

☐ Wnoszę o zbadanie hałasu niskoczęstotliwościowego i uderzeń na dylatacjach estakad, a nie tylko średniego poziomu hałasu z nawierzchni.

☐ Proszę pokazać nocne wizualizacje estakad, ekranów i oświetlenia z wieży na Kłodzkiej Górze oraz z najczęściej używanych szlaków.

☐ Wnoszę o wycenę utraty funkcji rekreacyjnej, a nie tylko wartości samej wieży, ścieżki lub parkingu.

☐ Proszę zebrać od przedsiębiorców turystycznych poufne dane o nakładach, zatrudnieniu i zależności działalności od ciszy, widoku i dostępu do tras.

☐ Wnoszę o osobne policzenie strat gospodarstw ekologicznych: objazdów, rozdzielenia pól, ryzyka zanieczyszczeń i kosztów dodatkowych badań.

☐ Proszę nie odkładać do późniejszego etapu przejazdów do pól. Bez nich nie da się obecnie porównać kosztu i wykonalności W1 oraz W2.

☐ Wnoszę o publikację mapy każdej drogi lokalnej, leśnej i gospodarczej przed i po budowie, z czasem przejazdu i dopuszczalnym gabarytem maszyn.

☐ Proszę uwzględnić miejsca rozrodu płazów zaznaczone na planie oraz zaprojektować prowadzące ogrodzenia i przepusty, a nie pojedynczą rurę bez dojść.

☐ Wnoszę o całoroczną inwentaryzację zwierząt, nietoperzy, płazów i potoków przed zamknięciem porównania wariantów.

☐ Proszę opublikować macierz wielokryterialną z wagami i wynikiem przed wyborem wariantu, a nie po fakcie.

☐ Wnoszę o odpowiedź na każdy mój punkt oddzielnie. Odpowiedź „zostanie doprojektowane” powinna podać termin, minimalny standard i koszt przyjęty w analizie.

☐ Uczestnicy spotkań wskazywali W3. Proszę opisać, jak ten głos społeczny wpłynął na ocenę i jakie korekty W3 zostaną przeanalizowane.

## Stanowisko za wariantem W3

☐ Popieram realizację S8, ale uważam, że wariant W3 powinien być wariantem preferowanym do dalszych prac.

☐ Wnoszę o niewyłączanie W3 z powodu samej ceny tunelu, dopóki nie zostaną policzone pełne koszty W1 i W2 wraz z drogami dojazdowymi, estakadami, przepustami, ekranami i utrzymaniem.

☐ Proszę potraktować W3 jako rozwiązanie wymagające lokalnej korekty przy Janowcu, a nie jako wariant do odrzucenia w całości.

☐ Wnoszę o przygotowanie co najmniej dwóch korekt W3 przy Janowcu i jednej korekty zabezpieczeń Przyłęku, tak aby mieszkańcy mogli porównać rozwiązania na mapie i profilu.

☐ Proszę uwzględnić w analizie, że szkody powierzchniowe W1 i W2 są trwałe i rozproszone, a większą część oddziaływań W3 można ograniczyć przez tunel oraz korekty portali.

☐ Wnoszę o porównanie czasu przejazdu i pracy przewozowej W1, W2 i W3 w całym okresie eksploatacji. Dłuższy wariant oznacza koszt ponoszony codziennie przez kierowców i transport.

☐ Proszę nie przedstawiać tunelu wyłącznie jako kosztu. Jest on także środkiem ograniczającym powierzchniowe przecięcie lasów, pól, szlaków i miejsc zamieszkania.

☐ Wnoszę o niezależny przegląd kosztu i geologii tunelu W3 przed zastosowaniem punktów karnych w analizie wielokryterialnej.

☐ Proszę wskazać, jakie ryzyko geologiczne zostało potwierdzone badaniem, a jakie jest tylko rezerwą lub założeniem projektanta.

☐ Jeżeli badania tunelu W3 są jeszcze niepełne, proszę nie porównywać wartości pewnej dla W1 z niepewnością wpisaną tylko po stronie W3.

☐ Wnoszę o ocenę W3 po zastosowaniu najlepszych dostępnych zabezpieczeń dla Janowca, Przyłęku, Barda, portali tunelu i doliny Nysy.

☐ Proszę opublikować osobny wariant W3 skorygowany społecznie, opisany jako W3J lub podobnie, żeby nie zniknął w ogólnym sformułowaniu „korekta kosmetyczna”.

☐ Wnoszę o zapisanie w protokole, że moja zgoda na W3 jest warunkowa: odsunięcie od Janowca, ochrona Przyłęku, bezpieczne portale i pełne zabezpieczenia wodne oraz akustyczne.

☐ Według relacji uczestników spotkań wariant W3 uzyskał najszersze poparcie mieszkańców. Proszę o opublikowanie liczby formularzy popierających każdy wariant i opis sposobu wykorzystania tej informacji.

☐ Na spotkaniu w Kłodzku media odnotowały przewagę W3 wśród obecnych. Proszę odnieść się do tego głosu w raporcie, bez sprowadzania go do informacji „przyjęto do wiadomości”.

☐ Głos społeczny nie zastępuje badań, ale jest jednym z kryteriów społecznych. Wnoszę o pokazanie, gdzie i z jaką wagą został ujęty.

☐ Jesteśmy za drogą i za W3. Nie chcemy tylko, żeby najtańszy rysunek wygrał z bezpieczeństwem ludzi.

☐ Dojazd do pola to nie kreska na mapie. Jedziemy tam dużymi maszynami i musimy też zawrócić. Proszę przyjechać i zobaczyć to w terenie.

☐ Wnoszę o bilans mas ziemnych dla każdego wariantu wraz z lokalizacją odkładów, odległością transportu, emisją i rekultywacją.

☐ Jeżeli żądany dokument nie istnieje, proszę o pisemne potwierdzenie tego faktu oraz wskazanie terminu jego wykonania.

☐ Nie zamykajcie najpierw starej drogi a potem dopiero będziecie myśleć jak dojechać. Najpierw nowy przejazd.

☐ Nie oszczędzajcie paru metrów łuku kosztem ludzi którzy będą mieć tą drogę pod oknami przez następne pokolenia.

☐ Mapy proszę dać normalnie do pobrania, żeby można było powiększyć i sprawdzić działki.

☐ Jeżeli mówicie że coś jest niemożliwe to proszę o obliczenia a nie samo zdanie projektanta.

☐ Wybrałem tylko punkty zgodne z moją wiedzą i sytuacją.

☐ Dopisałem miejscowość numer działki lub rozpoznawalny punkt terenu tam gdzie to potrzebne.

☐ Załączyłem mapę zdjęcie albo prosty szkic jeśli uwaga dotyczy konkretnego miejsca.

☐ Poprosiłem o odpowiedź na każdy punkt i potwierdzenie wpływu.

☐ Uzupełniłem dane osobowe wybraną zgodę i wszystkie wymagane podpisy w oficjalnym formularzu.

## W3 z ominięciem Janowca

Najważniejsza korekta W3. Mieszkańcy Janowca popierający W3 mogą jednocześnie żądać odsunięcia osi, estakady, łącznic i strefy robót od zabudowy. Wielkość odsunięcia powinna wynikać z porównania kilku wykonalnych korekt oraz skutecznie ograniczać uciążliwości dla mieszkańców.

☐ Wnoszę o przedstawienie kilku wykonalnych korekt W3 odsuwających oś drogi, obiekty i strefę robót od najbliższej zabudowy Janowca.

☐ Proszę przeanalizować także korektę wymagającą wcześniejszej zmiany geometrii dojazdu do tunelu, jeżeli pozwoli ona wyraźnie zmniejszyć uciążliwości dla Janowca.

☐ Proszę porównać obecny przebieg W3 z co najmniej dwoma przebiegami wyraźnie bardziej odsuniętymi od zabudowy Janowca.

☐ Dla każdej korekty proszę podać odległość od domów, liczbę wyburzeń, hałas, zajęcie pól, długość obiektów, promienie łuków, widoczność oraz koszt.

☐ Nie akceptuję odpowiedzi, że nie wolno zwolnić ruchu na drodze ekspresowej. GDDKiA sama wskazuje, że stałe ograniczenia prędkości na drogach ekspresowych i w tunelach mogą wynikać z bezpieczeństwa, geometrii i decyzji środowiskowej.

☐ Proszę wskazać konkretny przepis, parametr i wynik obliczeń, który miałby uniemożliwiać odsunięcie trasy od Janowca. Samo stwierdzenie „standard drogi ekspresowej” nie jest analizą.

☐ Wnoszę o sprawdzenie innej prędkości doprojektowania na odcinku poprzedzającym portal, zgodnej z obowiązującymi przepisami techniczno-budowlanymi.

☐ Proszę pokazać długość bezpiecznego odcinka redukcji prędkości przed tunelem, oznakowanie, widoczność, odcinkowy pomiar prędkości i wpływ na przepustowość.

☐ Proszę porównać ryzyko łuku o mniejszym promieniu z ryzykiem stałej ekspozycji mieszkańców Janowca na hałas, światło i zanieczyszczenia.

☐ Wnoszę o odsunięcie dylatacji i miejsc łączenia obiektów od zabudowy, ponieważ uderzenia kół na dylatacjach mogą powodować hałas impulsowy.

☐ Proszę zastosować na estakadzie nawierzchnię o trwałych właściwościach obniżających hałas oraz opisać cykl jej wymiany.

☐ Wnoszę o przeanalizowanie pełnych osłon akustycznych albo ekranów o parametrach dobranych po modelu 3D, bez odbijania hałasu w stronę innych domów.

☐ Proszę modelować hałas osobno na każdej kondygnacji domów i przy ogrodach, nie tylko na siatce terenu.

☐ Wnoszę o uwzględnienie hałasu nocnego, ciężarówek, hamowania przed tunelem, wentylatorów, portalu i odbić od stoków.

☐ Proszę wykonać wizualizację estakady i ekranów z poziomu domów w Janowcu, drogi lokalnej, pól i miejsc kultu.

☐ Wnoszę o zachowanie Polskiej Drogi Krzyżowej i jej otoczenia krajobrazowego oraz o zbadanie wpływu drgań, hałasu i światła.

☐ Proszę zinwentaryzować cmentarze, kapliczki, krzyże, stanowiska archeologiczne i historyczne drogi w otoczeniu Janowca.

☐ Wnoszę o ochronę nowej sieci wodociągowej Janowca, wskazanie wszystkich kolizji oraz zapewnienie zasilania awaryjnego podczas przebudowy.

☐ Proszę nie prowadzić transportu budowy przez środek Janowca bez osobnego planu ruchu, ograniczenia godzin i naprawy dróg po budowie.

☐ Wnoszę o zachowanie wszystkich dojść do pól po obu stronach trasy. Przejazd gospodarczy ma mieć skrajnię odpowiednią dla używanych maszyn, a nie tylko samochodu osobowego.

☐ Proszę wskazać czas dojazdu straży, pogotowia i autobusu szkolnego przed i po budowie.

☐ Wnoszę o pozostawienie bezpiecznego połączenia Janowca z Dzbanowem, Przyłękiem, Bardo i drogą powiatową 3149D.

☐ Proszę zaprojektować przejście piesze lub ciąg lokalny w miejscu rzeczywiście używanym przez mieszkańców, a nie w punkcie wygodnym tylko dla niwelety drogi.

☐ Mieszkam w Janowcu i jestem za W3. Nie wyrażam jednak zgody, żeby oszczędzano na niezbędnym odsunięciu trasy od zabudowy, skoro skutki pozostaną z nami na dziesięciolecia.

☐ W3 tak, ale dalej od domów. Projektant powinien pokazać mieszkańcom rysunek korekty, a nie tylko powiedzieć, że się nie da.

☐ Skoro w tunelach i przed nimi stosuje się ograniczenia prędkości, proszę uczciwie przeliczyć wariant z łagodnym i czytelnym wyhamowaniem przed portalem.

☐ Jestem za W3. Proszę odsunąć trasę od Janowca i zabezpieczyć Przyłęk.

☐ W3 tak, ale nie kosztem domów w Janowcu.

☐ Nie rozumiem, dlaczego odpowiednio duża korekta przy Janowcu ma być niemożliwa. Proszę przedstawić kilka wykonalnych przebiegów i konkretne obliczenia, zamiast samego ogólnego powołania się na standard drogi ekspresowej.

☐ Wnoszę o wariantową analizę geometrii poziomej W3 przy Janowcu dla co najmniej dwóch przesunięć osi wraz z prędkością doprojektowania, widocznością na zatrzymanie i analizą bezpieczeństwa ruchu.

☐ Jestem za W3 ale odsuńcie go od Janowca wystarczająco daleko, żeby droga nie była uciążliwa. Ta decyzja zostanie z nami na całe życie.

☐ W3 jest najlepszy tylko poprawcie Janowiec i zabezpieczcie Przyłęk. Tego oczekujemy.

## Ochrona Przyłęku w wariancie W3

☐ Wnoszę o wykonanie osobnego pakietu ochronnego dla Przyłęku, a nie traktowanie miejscowości jako technicznego początku wszystkich wariantów.

☐ Proszę pokazać dokładną odległość estakady, nasypów, podpór i dróg technologicznych od każdego domu w Przyłęku.

☐ Wnoszę o model hałasu 3D dla Przyłęku z estakadą, ciężarówkami, odbiciem od powierzchni wody, linią kolejową i istniejącą DK8.

☐ Proszę uwzględnić hałas impulsowy na dylatacjach oraz drgania od podpór i przejazdu pojazdów ciężkich.

☐ Wnoszę o ekrany przezierne lub inne rozwiązania w miejscach, gdzie pełny ekran pogorszyłby widok i nasłonecznienie. Dobór powinien wynikać z analizy, nie z jednego standardu.

☐ Proszę ograniczyć oświetlenie estakady do minimum bezpieczeństwa, zastosować oprawy kierunkowe i wykazać brak świecenia w okna oraz w dolinę rzeki.

☐ Wnoszę o model hydrauliczny doliny Nysy Kłodzkiej dla wody 1 procent i 0,2 procent, z uwzględnieniem powodzi z 2024 r. oraz zatorów z rumoszu i drzew.

☐ Proszę uwzględnić planowany zbiornik Kamieniec Ząbkowicki, rzędne piętrzenia, cofkę, prace budowlane i skumulowane oddziaływanie obu inwestycji.

☐ Wnoszę o lokalizowanie podpór poza głównym nurtem i aktywnymi drogami przepływu wszędzie, gdzie jest to technicznie możliwe.

☐ Proszę policzyć rozmycie przy podporach, zabezpieczenie fundamentów, wpływ lodu, pni i rumowiska oraz dostęp do napraw po powodzi.

☐ Wnoszę o szczelny system odwodnienia estakady z retencją, podczyszczeniem i możliwością zamknięcia odpływu po wypadku cysterny.

☐ Proszę nie kierować skoncentrowanej wody z jezdni na działki, do rowów mieszkańców ani bezpośrednio do Nysy.

☐ Wnoszę o zachowanie ciągłości wałów, dróg ewakuacyjnych i dojazdu służb w czasie powodzi i budowy.

☐ Proszę wskazać, jak budowa wpłynie na stację Bardo Przyłęk, linię kolejową i dojścia piesze do pociągów.

☐ Wnoszę o zachowanie bezpiecznego połączenia Przyłęku z Bardo, Janowcem i terenami po drugiej stronie Nysy.

☐ Proszę przeanalizować kolizje z kanalizacją, wodociągiem, energią, telekomunikacją i urządzeniami melioracyjnymi, w które gmina inwestowała przez lata.

☐ Wnoszę o ochronę szkoły, terenów sportowych, miejsc rekreacji i planowanych terenów inwestycyjnych w Przyłęku przed hałasem oraz pogorszeniem dostępu.

☐ Proszę pokazać trasy ciężarówek, place składowe, godziny pracy i maksymalną liczbę kursów dziennie w okresie budowy.

☐ Wnoszę o pomiary bazowe studni, wód gruntowych, hałasu i stanu budynków przed rozpoczęciem robót, aby później można było rozstrzygać szkody.

☐ Proszę ustanowić punkt kontaktowy i szybki tryb naprawienia szkód budowlanych dla mieszkańców Przyłęku.

☐ Jestem za W3, ale Przyłęk nie może zapłacić za ten wybór hałasem, światłem i ryzykiem powodziowym. Wszystkie zabezpieczenia trzeba wpisać do kosztu wariantu teraz.

☐ Nie wystarczy powiedzieć, że estakada przejdzie nad doliną. Proszę pokazać podpory, drogi budowy, odwodnienie, ekrany i widok z poziomu naszych domów.

☐ Przyłęk trzeba zabezpieczyć porządnie a nie najtaniej. Hałas, woda, światło i dojazdy mają być policzone teraz.

## Przełęcz Kłodzka i Kłodzka Góra

☐ Wnoszę o wykonanie rzeczywistego pomiaru wykorzystania parkingu na Przełęczy Kłodzkiej przez cały rok, osobno w dni robocze, weekendy, święta i wakacje. Jedna obserwacja w środku tygodnia niczego nie pokazuje.

☐ W weekendy na Przełęczy Kłodzkiej stoją dziesiątki samochodów i nie mieszczą się na parkingu. Proszę policzyć wszystkie auta także te stojące przy drodze i na poboczu, a nie tylko miejsca oznaczone na mapie.

☐ Żądam zapewnienia co najmniej takiej samej liczby bezpiecznych i legalnych miejsc postojowych jak faktycznie używana obecnie, razem z miejscem dla autokaru, rowerów i osób z niepełnosprawnością.

☐ Nie zgadzam się na uznanie parkingu pod estakadą albo między podporami za równoważne odtworzenie miejsca startu w góry. Proszę ocenić spadek atrakcyjności takiego parkingu i całego punktu wejściowego.

☐ Proszę wskazać gdzie zaparkują samochody, które dziś zatrzymują się na Przełęczy Kłodzkiej, jeżeli W1 albo W2 zajmie parking, pobocza i dojazdy.

☐ Wnoszę o wpisanie budowy nowego parkingu turystycznego, toalety, miejsca odpoczynku, stojaków, informacji turystycznej i bezpiecznego przejścia na szlak do kosztu wariantu który niszczy obecne miejsce.

☐ Nowy parking musi być gotowy zanim stary zostanie zamknięty. Nie może być kilku sezonów bez wejścia w góry.

☐ Proszę policzyć dodatkową drogę dojazdową do parkingu, odwodnienie, zimowe odśnieżanie, wywóz śmieci, oświetlenie i utrzymanie przez minimum 50 lat.

☐ Proszę wykonać badanie użytkowników parkingu: skąd przyjechali, dokąd idą, ile czasu zostają, ile wydają w regionie i czy przyjadą ponownie jeżeli miejscem startu będzie estakada drogi ekspresowej.

☐ Wnoszę o pomiar ruchu pieszego od parkingu w stronę Kłodzkiej Góry i Przełęczy Łaszczowej w godzinach szczytu, a nie tylko o odczyt z mapy szlaków.

☐ Proszę nie odcinać dojść, którymi ludzie chodzą od lat tylko dlatego że nie mają znaku PTTK.

☐ Żądam ciągłego przejścia pieszego i rowerowego między Przełęczą Kłodzką, Kłodzką Górą, Grodziskiem, Jelenią Kopą i Przełęczą Łaszczową, także w czasie budowy.

☐ Proszę policzyć koszt bezpiecznego przeprowadzenia szlaku przez wszystkie łącznice, drogi serwisowe, ogrodzenia i rowy W1 i W2.

☐ Wnoszę o analizę widoku z wieży na Kłodzkiej Górze w dzień i w nocy dla wszystkich pór roku, z pełnym przebiegiem estakad, ekranów, podpór, oświetlenia, wycinki i dróg technicznych.

☐ Proszę przedstawić panoramy z wieży i z najczęściej używanych miejsc odpoczynku, nie z punktu wybranego przez projektanta między drzewami.

☐ Należy policzyć spadek wykorzystania i utratę funkcji publicznej wieży, szlaków oraz bezpłatnego parkingu, a osobno skutki mniejszego ruchu turystycznego dla przychodów lokalnych noclegów, gastronomii, wypożyczalni, sklepów i usług. To jest jedna działająca całość, nie trzy osobne obiekty.

☐ Proszę policzyć koszt odtworzenia ciszy i krajobrazu, a jeżeli nie da się ich odtworzyć, wpisać trwałą utratę do oceny W1 i W2.

☐ Jadę w góry odpocząć od hałasu. Nie będę zaczynał wycieczki pod estakadą i proszę żeby taką reakcję turystów też zbadano a nie założono że wszystko zostanie jak było.

## Pomnik ofiar katastrofy smoleńskiej i miejsce pamięci

☐ Wnoszę o naniesienie na mapę projektową pomnika pamięci Lecha i Marii Kaczyńskich oraz pozostałych ofiar katastrofy smoleńskiej na Przełęczy Kłodzkiej, razem z krzyżem, ołtarzem polowym, parkingiem i dojściami.

☐ Proszę podać w metrach odległość osi, krawędzi jezdni, skarp, podpór estakady, dróg technicznych i placów budowy W1 oraz W2 od pomnika, krzyża i ołtarza.

☐ Czy projektanci wiedzieli, że miejsce zostało uroczyście poświęcone i przeznaczone na pamięć 96 ofiar katastrofy smoleńskiej? Proszę o jasną odpowiedź i datę, kiedy obiekt wpisano do dokumentacji.

☐ Pytam GDDKiA, projektantów i polityków: czy przebieg ingerujący w to miejsce jest świadomą decyzją polityczną, czy skutkiem pominięcia pomnika w analizach? Proszę odpowiedzieć publicznie, a nie ogólnym zdaniem o dalszym etapie.

☐ Mieszkańcy mają różne poglądy polityczne, ale miejsce pamięci raz uroczyście oddane temu celowi powinno być szanowane. Nie zgadzam się na jego zniszczenie, odcięcie ani sprowadzenie do wyspy między drogami.

☐ Wnoszę o pisemne stanowisko inicjatorów pomnika, Stowarzyszenia Pamięć i Szacunek, Nadleśnictwa Bardo, władz kościelnych oraz instytucji i osób publicznych uczestniczących w odsłonięciu.

☐ Proszę zapytać rodziny ofiar i organizatorów uroczystości, czy są gotowi prowadzić obchody pod estakadą lub przy stałym huku drogi ekspresowej.

☐ Wnoszę o ocenę, czy po realizacji W1 albo W2 nadal będzie można bezpiecznie odprawić mszę polową, zgromadzić uczestników uroczystości i zapewnić dojazd służbom oraz osobom starszym.

☐ Proszę policzyć zajęcie parkingu i terenu zgromadzeń podczas budowy i po jej zakończeniu. To nie jest tylko kamień, ale miejsce spotkań i pamięci.

☐ Wnoszę o analizę hałasu w miejscu pomnika podczas przemówień, modlitwy i chwili ciszy, osobno w dzień powszedni i przy największym ruchu weekendowym.

☐ Proszę sprawdzić, czy drgania, odwodnienie, roboty ziemne albo transport budowy mogą naruszyć posadowienie piętnastotonowego głazu i pozostałych elementów miejsca pamięci.

☐ Proszę ujawnić, czy w kosztach W1 i W2 zapisano demontaż, przeniesienie lub odtworzenie pomnika. Jeżeli tak, kto o tym zdecydował i z kim to uzgodniono.

☐ Nie wyrażam zgody, żeby bez konsultacji przyjąć, że pomnik można po prostu przenieść. Znaczenie ma także miejsce wybrane na granicy powiatów i przy uczęszczanym wejściu w Góry Bardzkie.

☐ Wnoszę o ochronę widoku, ciszy, dojścia i godnego otoczenia miejsca pamięci jako jednego zespołu, a nie rozpatrywanie osobno kamienia, krzyża i parkingu.

☐ Proszę o osobne spotkanie terenowe na Przełęczy Kłodzkiej z projektantem branży drogowej, krajobrazowej, akustycznej i przedstawicielami miejsca pamięci.

### Drogi religijne pielgrzymkowe i historyczny krajobraz kultowy

☐ Przez Przełęcz Kłodzką prowadzi trasa Ekstremalnej Drogi Krzyżowej, której opis wskazuje parking, ołtarz polowy, krzyż i pomnik smoleński. Wnoszę o zachowanie ciągłości tej trasy i wszystkich miejsc jej postoju.

☐ Proszę skonsultować przebieg W1 i W2 z organizatorami Ekstremalnej Drogi Krzyżowej oraz parafiami, które prowadzą tędy uczestników.

☐ Wnoszę o policzenie uczestników przechodzących tędy nocą i sprawdzenie bezpieczeństwa przejścia w warunkach ciemności, mgły, deszczu i zimna.

☐ Proszę zinwentaryzować wszystkie krzyże, kapliczki, figury, przydrożne miejsca modlitwy, cmentarze i dawne drogi pielgrzymkowe w pasie W1 i W2 oraz dróg dojazdowych.

☐ Wnoszę o mapę łączącą bazylikę i Kalwarię w Bardzie, Drogę Krzyżową, Przełęcz Łaszczową, Kłodzką Górę, Przełęcz Kłodzką, Podzamek i lokalne kościoły. Ten krajobraz religijny działa jako całość.

☐ Proszę sprawdzić historyczny przebieg dróg pątniczych między Bardem, Laskówką, Laskami, Podzamkiem, Wojciechowicami i Kłodzkiem, także tych dziś nieoznakowanych.

☐ W regionie istnieje Kłodzka Droga św. Jakuba. Wnoszę o nałożenie jej przebiegu, łączników i dojść na wszystkie warianty oraz pisemne potwierdzenie, czy którykolwiek odcinek lub dostęp zostanie przecięty.

☐ Proszę nie przenosić historycznej trasy pielgrzymkowej na przypadkową drogę serwisową. Jeżeli przebieg ma być zmieniony, potrzebna jest konsultacja z opiekunem szlaku i wycena utraty autentyczności.

☐ Wnoszę o analizę wpływu stałego hałasu i oświetlenia W1 oraz W2 na nocne przejścia religijne, nabożeństwa terenowe i miejsca skupienia.

☐ Proszę o konsultacje z parafią w Laskówce, parafią w Wojciechowicach, kustoszami sanktuarium w Bardzie, PTTK i właściwym konserwatorem zabytków.

☐ Wnoszę o ochronę XVIII-wiecznych cysterskich słupków granicznych między Przełęczą Łaszczową i Kłodzką. Proszę nanieść każdy zachowany słupek na mapę i wyznaczyć strefę bez robót ciężkich.

☐ Proszę sprawdzić archeologicznie stare trakty, rozstaje i miejsca kultu przed wycinką i robotami ziemnymi, a nie dopiero po znalezieniu zabytku przez koparkę.

## Laski oraz rondo przy DK46

☐ Na przedstawionym rozwiązaniu ronda koło Lasek jedna odnoga wygląda jakby prowadziła w pole. Proszę opublikować plan funkcjonalny tej odnogi, cel, docelową drogę, właścicieli gruntów i źródło finansowania dalszego odcinka.

☐ Jeżeli odnoga ronda nie ma dziś zapewnionego dalszego połączenia, proszę wpisać pełny koszt budowy brakującej drogi, wykupów, odwodnienia i skrzyżowań do kosztu wariantu.

☐ Wnoszę o niezależny audyt bezpieczeństwa ronda przy Laskach wraz z analizą torów ruchu ciężarówek, autobusów, ciągników z przyczepą i pojazdów zimowego utrzymania.

☐ Proszę pokazać przejezdność ronda dla najdłuższego zestawu dopuszczonego na DK46, a nie dla samochodu osobowego.

☐ Wnoszę o sprawdzenie widoczności na wlotach ronda we mgle, śniegu, przy niskim słońcu i przy kolejce ciężarówek.

☐ Proszę wyjaśnić kto będzie zarządzał każdym wlotem ronda i kto zapłaci za drogę, która dziś nie istnieje.

☐ Proszę zinwentaryzować w Laskach przychodnię, przedszkole, sklep, punkt pocztowy, świetlicę, boisko, zabytki i przystanki oraz sprawdzić dojazd do każdego z tych miejsc po przebudowie DK46.

☐ Wnoszę o utrzymanie połączeń pieszych między dolną i górną częścią Lasek. Rondo i nowa DK46 nie mogą odciąć ludzi od sklepu, lekarza, przystanku i kościoła.

☐ Proszę policzyć drogę dzieci do przedszkola i autobusu szkolnego po zmianie układu, razem z przejściami, chodnikiem, oświetleniem i zimowym utrzymaniem.

☐ Proszę pokazać gdzie zatrzyma się autobus i jak zawróci, jeśli obecne miejsce zostanie zajęte przez rondo lub łącznice.

☐ Wnoszę o analizę hałasu dla całej zabudowy łańcuchowej Lasek, także domów wyżej i niżej od drogi, bo w dolinie i na zboczu hałas się niesie.

☐ Proszę sprawdzić czy ruch budowy nie będzie prowadzony przez wieś i kto naprawi drogi, pobocza, przepusty i budynki po kilku latach ciężkiego transportu.

☐ To rondo trzeba sprawdzić od początku. Jeśli coś prowadzi donikąd to nie może być liczone jako gotowe skomunikowanie terenu.

## Laskówka i Laski domy pola zabytki i codzienne dojścia

☐ Wnoszę o pokazanie na mapie wszystkich budynków mieszkalnych w Laskówce i Laskach wraz z odległością od W1, nowej DK46, ronda, skarp i dróg budowy.

☐ Proszę podać, które domy, budynki gospodarcze, studnie, ogrody i sady są przewidziane do wyburzenia, przejęcia albo znajdą się między drogami.

☐ W Laskówce trasa przechodzi przez teren zamieszkały i użytkowany, nie przez pustą plamę. Proszę przeprowadzić rozmowę przy każdej zagrożonej posesji.

☐ Wnoszę o analizę hałasu w długiej dolinie Laskówki i Lasek z uwzględnieniem odbić od zboczy, mgły, inwersji i otwartych okien latem.

☐ Proszę zinwentaryzować dojazdy do każdego pola po obu stronach W1 i nowej DK46. Jedna droga zbiorcza na końcu wsi nie zastępuje wszystkich obecnych wjazdów.

☐ Wnoszę o przejazdy dla ciągników, kombajnów i maszyn leśnych tam, gdzie dziś pracuje się po obu stronach planowanej drogi.

☐ Proszę sprawdzić, czy nowy układ nie odcina Laskówki od Janowca, Barda, Lasek, kościoła, szkoły, przystanku i sąsiedzkiej pomocy.

☐ Wnoszę o zachowanie drogi polnej i szlaku z Janowca do Laskówki oraz wszystkich odnóg prowadzących na łąki i do lasu.

☐ Proszę nanieść kościół w Laskówce, dawny dwór, kolumnę maryjną z 1719 roku, kamienny krzyż i pozostałe kapliczki wraz ze strefą widokową i dojściami.

☐ Wnoszę o opinię konserwatora zabytków dla całego historycznego układu Laskówki, a nie tylko dla obiektów stojących dokładnie w pasie drogowym.

☐ Proszę sprawdzić wpływ W1 i budowy na Ożarski Potok, potok Laskówka, rowy, przepusty pod drogami i miejsca gdzie po ulewie woda schodzi z pól do domów.

☐ Wnoszę o wskazanie dróg transportu urobku przez Laskówkę i Laski. Nie zgadzam się na kilkuletnie prowadzenie ciężarówek pod oknami bez osobnej oceny.

☐ Proszę policzyć utratę wartości gospodarstw agroturystycznych i domów kupionych lub remontowanych właśnie ze względu na spokój tej doliny.

☐ Wnoszę o analizę światła z węzła, ronda i pojazdów na zboczach, bo po zmroku obecnie widać tu przede wszystkim ciemny krajobraz wsi i gór.

☐ Proszę wskazać miejsce zawracania autobusu szkolnego, pługa, śmieciarki i straży w każdym etapie budowy.

☐ Rondo koło Lasek i nowa DK46 muszą być liczone razem z całą drogą do Laskówki, dojazdami do posesji, przebudową potoków i zabezpieczeniem zboczy.

☐ Proszę policzyć wszystkie drogi boczne bo później się okaże że tania wersja ma jeszcze kilometry asfaltu do dobudowania.

☐ Nie oddawajcie gminie kosztu utrzymania dróg zrobionych tylko przez S8. To jest koszt tej inwestycji.

# Podzamek Gaj Jaszkówka DK46

☐ Wnoszę o bezpośrednie i bezpieczne połączenie DK46 z Gajem. Brak tej relacji oznacza wielokilometrowy objazd codziennie dla mieszkańców, firm, rolników i służb.

☐ Proszę przedstawić wariant z pełnym skrzyżowaniem lub bezkolizyjnym połączeniem do Gaju, wraz z kosztem, zajęciem terenu i czasami przejazdu.

☐ Nie zgadzam się na pozostawienie niebezpiecznego skrzyżowania kolizyjnego jako jedynej obsługi Gaju. Proszę przeprowadzić audyt BRD dla wszystkich relacji skrętnych.

☐ Proszę policzyć dojazd z Gaju w stronę Złotego Stoku i Kłodzka po każdej zmianie DK46, osobno dla samochodu, ciągnika, roweru, straży i karetki.

☐ Wnoszę o zachowanie istniejących dojazdów z Podzamka do pól, lasu, zabudowy, pałacu, przystanków i dróg powiatowych.

☐ Proszę pokazać na jednej mapie starą DK46, nową DK46, S8, wszystkie łącznice, MOP, drogi serwisowe i drogi zamykane. Dopiero wtedy widać ile naprawdę powstaje asfaltu.

☐ Wnoszę o policzenie łącznej powierzchni zajętej pod nową DK46, S8, MOP-y, skarpy, rowy, zbiorniki i drogi techniczne.

☐ Proszę wykonać analizę dojazdu ciężkich pojazdów do wszystkich firm i gospodarstw w Podzamku, Gaju i Jaszkówce. Trzeba sprawdzić promienie skrętu, nośność, wysokość i zakazy tonażowe.

☐ Wnoszę o ochronę planowanego i nowo budowanego chodnika w Podzamku. Inwestycje nie mogą się wzajemnie kasować po kilku latach.

☐ Proszę policzyć koszt ponownej przebudowy chodnika, zatok, odwodnienia i oświetlenia DK46 jeżeli zostaną naruszone przez wybrany wariant.

☐ Wnoszę o ochronę ujęć wody i całej strefy między Jaszkówką, Podzamkiem i Wojciechowicami. Odpływ z jezdni musi być szczelny i możliwy do zamknięcia po wypadku.

☐ Proszę nie kierować do Jaszkówki wody z nowych skarp, MOP-u ani odcinków które dziś należą do innej zlewni.

☐ Proszę sprawdzić połączenia autobusowe i dojścia do przystanków po likwidacji obecnych skrzyżowań. Sama mapa dla samochodów nie wystarcza.

☐ Wnoszę o zachowanie wjazdu dla odbioru śmieci, dostaw, szamba, straży pożarnej i maszyn rolniczych do każdej posesji przez cały okres robót.

## Gaj Podzamek i Jaszkówka pełna obsługa zamiast objazdów

☐ Wnoszę o zachowanie wszystkich relacji z DK46 do Gaju, w tym skrętu używanego przez mieszkańców, rolników, dostawców i służby jadące w stronę Złotego Stoku.

☐ Proszę pokazać trzy rozwiązania bezpiecznego dojazdu do Gaju, w tym rozwiązanie bezkolizyjne, i wpisać pełny koszt każdego do porównania W1.

☐ Brak skrętu do Gaju nie może być przedstawiany jako oszczędność inwestycji. To koszt objazdów przerzucony na mieszkańców przez dziesiątki lat.

☐ Wnoszę o tabelę czasu i kilometrów Gaj–Złoty Stok, Gaj–Podzamek, Gaj–Laski i Gaj–Kłodzko dla wszystkich relacji po przebudowie.

☐ Proszę policzyć te objazdy dla 365 dni, liczby gospodarstw i firm oraz całego okresu analizy drogi, razem z paliwem, emisją i czasem ludzi.

☐ Wnoszę o rekompensaty za trwałe wydłużenie codziennych dojazdów spowodowane likwidacją skrętu lub drogi. Proszę wskazać podstawę, procedurę i źródło finansowania.

☐ Proszę zapewnić możliwość dojścia i dojazdu rowerem z Gaju i Podzamka do Przełęczy Kłodzkiej, Lasek, Kłodzka i przystanków bez jazdy poboczem drogi szybkiego ruchu.

☐ Wnoszę o ciąg pieszo-rowerowy albo bezpieczną drogę równoległą tam, gdzie nowa DK46 zabierze dotychczasową spokojną trasę lokalną.

☐ Proszę zinwentaryzować wszystkie domy i gospodarstwa przy nowym przebiegu DK46 przez wąwóz i podać odległości elewacji, studni i ogrodów od jezdni.

☐ Wnoszę o analizę pożaru lasu w wąwozie nowej DK46: dojazd ciężkich wozów, punkty czerpania wody, zawracanie i ewakuacja mieszkańców.

☐ Proszę pokazać, ile lasu i terenów rolnych zajmie nie tylko jezdnia, ale skarpy, rowy, bariery, zbiorniki, drogi techniczne i utrzymaniowe.

☐ Wnoszę o nieprzecinanie pól w sposób zostawiający małe kliny i działki bez dojazdu. Proszę pokazać granice własności razem z pełnym pasem zajęcia.

☐ Proszę sprawdzić wszystkie studnie, źródła i drenowania w Gaju, Podzamku i Jaszkówce przed wierceniami, wykopami i zmianą odpływu.

☐ Wnoszę o pomiar przepływów potoku Jaszkówka po dużych opadach i model z zatkanym przepustem, bo dolina już dziś gwałtownie zbiera wodę.

☐ Proszę przedstawić osobny plan obsługi pałacu i zabudowań w Podzamku, nowych chodników, przystanków i dojść do kościoła oraz cmentarza.

☐ Wnoszę o sprawdzenie, czy MOP albo jego oświetlenie, kanalizacja i ruch dostawczy nie pogorszą warunków życia w Podzamku i Gaju.

☐ Proszę skonsultować z mieszkańcami nazwy wszystkich nieformalnych dróg: na pola, do lasu, do sąsiada, do kapliczki i na przystanek. Brak nazwy urzędowej nie znaczy brak funkcji.

☐ Nie zgadzam się, żeby dojazd do Gaju został odłożony na kolejny etap. Bez gotowego rozwiązania i kosztu W1 jest policzony nieuczciwie.

☐ Dojazd do Gaju ma zostać. Objazd kilkanaście czy kilkadziesiąt kilometrów to nie jest rozwiązanie.

## Wojciechowice Boguszyn i podejście do Kłodzka

☐ Wnoszę o wspólną analizę hałasu S8, DK8, DK46, kolei i ulic Kłodzka. Nie wolno liczyć nowej drogi tak jakby pozostałych źródeł nie było.

☐ Proszę wykonać model hałasu na elewacjach każdego budynku w Boguszynie i Wojciechowicach, osobno dla pięter i ogrodów.

☐ Proszę pokazać wszystkie zamykane zjazdy i lewoskręty oraz rzeczywiste objazdy do Kłodzka, szkoły, pracy, lekarza i sklepów.

☐ Wnoszę o bezpieczne połączenie piesze i rowerowe Boguszyna z Kłodzkiem po obu stronach przebudowywanego układu.

☐ Proszę zachować drogi dojazdowe do lasu i możliwość wjazdu straży pożarnej ciężkim pojazdem z zapasem wody.

☐ Wnoszę o sprawdzenie wpływu skarp i wykopów na źródła, studnie i cieki schodzące od Gór Bardzkich w stronę zabudowy.

☐ Proszę policzyć ile dodatkowego ruchu lokalnego trafi na wąskie ulice podczas budowy i po zmianie węzłów.

☐ Wnoszę o pomiar tła drgań i stanu budynków przed robotami ziemnymi, palowaniem i transportem urobku.

☐ Proszę wskazać miejsca zawracania autobusów, śmieciarek, pługów i pojazdów dostawczych po odcięciu obecnych połączeń.

☐ Wnoszę o pełny koszt przebudowy sieci wodnej, kanalizacji, gazu, energii, telekomunikacji i odwodnienia miejskiego na podejściu do Kłodzka.

### Wojciechowice Jaszkówka Kukułka i Dom Krawca

☐ Wnoszę o podanie kilometrażu i wysokości każdej estakady W1 i W2 nad Wojciechowicami oraz odległości podpór i krawędzi jezdni od każdego domu.

☐ Proszę jednoznacznie wskazać, czy w Wojciechowicach przewidziano wyburzenia domów, budynków gospodarczych albo przejęcie ogrodów. Mieszkańcy nie mogą dowiadywać się tego z kolorowej kreski.

☐ Wnoszę o wizualizacje estakady widzianej z okien i ogrodów najbliższych domów, z poziomu człowieka, o każdej porze roku.

☐ Proszę policzyć hałas na piętrach domów leżących niżej niż jezdnia. Ekran ustawiony na estakadzie może nie zasłonić źródła widzianego z doliny.

☐ Wnoszę o analizę ryzyka spadania lodu, śniegu, przedmiotów i wody z estakady na domy, drogi, podwórka i ludzi poniżej.

☐ Proszę wskazać strefy bezpieczeństwa pod estakadą i powiedzieć, czy mieszkańcy zachowają dostęp do swoich posesji, pól i lasu.

☐ Wnoszę o zinwentaryzowanie dawnego zajazdu Kukułka, obecnie Dom Krawca, jako historycznego punktu wycieczkowego i prywatnej inwestycji turystycznej.

☐ Proszę policzyć wartość prywatnych nakładów na remont Kukułki, restaurację, pokoje, salę i zaplecze oraz możliwy spadek obłożenia i wartości nieruchomości przy W1.

☐ Dom Krawca działa dzięki panoramie i położeniu pod lasem. Wnoszę o pokazanie przebiegu drogi z tarasu, pokoi, restauracji i dojścia do obiektu.

☐ Proszę zbadać, ilu gości wybrałoby nocleg i imprezę w obiekcie obok estakady, ekranów i stałego ruchu. Nie wolno założyć, że prywatny biznes sam poniesie tę stratę.

☐ Wnoszę o konsultacje bezpośrednio z właścicielami Domu Krawca oraz wycenę przerwania działalności podczas budowy i utraty klientów po otwarciu drogi.

☐ Przez Kukułkę prowadzi znakowany szlak z Kłodzkiej Góry do stacji Kłodzko Miasto oraz szlak Dookoła Gminy Kłodzko. Proszę zachować oba w dotychczasowej funkcji.

☐ Wnoszę o analizę całej trasy turystycznej Kłodzka Góra–Jedlak–Kukułka–Kłodzko, a nie tylko miejsca przecięcia z drogą.

☐ Proszę wskazać, czy szlak będzie zamknięty podczas budowy, na jak długo i którędy poprowadzony. Objazd asfaltem przez plac budowy nie jest równoważny.

☐ Wnoszę o ochronę kościoła św. Michała Archanioła w Wojciechowicach, jego otoczenia, cmentarza, dojść i historycznego układu wsi przed hałasem, drganiami i odcięciem.

☐ Proszę zinwentaryzować punkty widokowe nad Wojciechowicami i miejsca, z których ogląda się Kotlinę Kłodzką. Estakada zmieni panoramę z wielu kilometrów.

☐ Wnoszę o analizę odwodnienia podpór i skarp nad domami. Woda z drogi nie może zostać skierowana na zabudowę i ogrody w dolinie.

☐ Proszę zbadać wpływ budowy na lokalne osuwiska, mury oporowe, stare piwnice i budynki stojące na stokach.

☐ Wnoszę o utrzymanie bezpiecznego dojścia z Wojciechowic do Kłodzka, Kukułki, lasu i szlaków również podczas wieloletniej budowy.

☐ Proszę policzyć łączny wpływ estakad, wycinki, światła i hałasu na Wojciechowice, Jaszkówkę, Kukułkę i Boguszyn. To jedna otwarta panorama, a nie oddzielne punkty.

## Braki i dodatkowe koszty W1 i W2

☐ Wnoszę o wycenę wszystkich obiektów oznaczonych na profilach W1 i W2, z długością, szerokością, wysokością podpór, fundamentowaniem i klasą ekspozycji.

☐ Proszę oddzielnie wycenić estakady, mosty, wiadukty, przejścia dla zwierząt, przejazdy gospodarcze i przepusty. Zbiorcza pozycja „obiekty” uniemożliwia porównanie.

☐ Wnoszę o wpisanie do kosztu W1 i W2 wszystkich dróg serwisowych oraz odtworzenie dojazdów do pól, lasów, ujęć wody i infrastruktury.

☐ Proszę przyjąć koszt przejazdów gospodarczych już na etapie porównania wariantów. Zapowiedź doprojektowania później nie może oznaczać wartości zero.

☐ Wnoszę o wykonanie terenowego spisu dróg niepublicznych i nieformalnych, które nie są czytelne na mapie w skali 1 do 25 000.

☐ Proszę policzyć wykupy całych działek, które po przecięciu stracą dostęp lub racjonalny kształt, a nie wyłącznie powierzchnię pasa drogowego.

☐ Wnoszę o wycenę murów oporowych, zabezpieczenia skarp, pali, kotew, siatek przeciwodłamkowych i monitoringu osuwisk.

☐ Proszę uwzględnić koszt robót w trudnych warunkach geologicznych także dla W1 i W2, a nie tylko dla tunelu W3.

☐ Wnoszę o wycenę urobku, transportu, składowania, czasowych dróg budowy i rekultywacji dla każdego wariantu.

☐ Proszę uwzględnić koszt przebudowy lokalnych rowów i systemów drenarskich po obu stronach nasypów.

☐ Wnoszę o oddzielną pozycję dla przepustów o funkcji hydraulicznej, rolniczej, pieszej i przyrodniczej. Jeden mały przepust nie zastąpi wszystkich funkcji.

☐ Proszę pokazać wariant z przepustami odpornymi na zablokowanie gałęziami i rumoszem podczas opadów nawalnych.

☐ Wnoszę o wycenę zbiorników retencyjnych, separatorów, rowów szczelnych i systemu awaryjnego po wycieku substancji niebezpiecznej.

☐ Proszę uwzględnić ekrany akustyczne po obu stronach tam, gdzie jednostronny ekran przeniesie hałas na przeciwległe zbocze.

☐ Wnoszę o wycenę ekranów przeziernych i zabezpieczeń przeciw zderzeniom ptaków w punktach widokowych i dolinach.

☐ Proszę policzyć dodatkowe oświetlenie węzłów, przejazdów i dróg lokalnych oraz koszt ograniczenia jego wpływu na ludzi i zwierzęta.

☐ Wnoszę o wycenę przejść górnych dla dużych zwierząt w kompleksach leśnych, jeżeli sama estakada lub przepust nie zachowa korytarza.

☐ Proszę uwzględnić ogrodzenia naprowadzające dla płazów i małych zwierząt wraz z utrzymaniem, czyszczeniem oraz wymianą.

☐ Wnoszę o wpisanie do kosztu kompensacji siedlisk, odtworzenia lasu, nasadzeń osłonowych i ich pielęgnacji do skutecznego przyjęcia.

☐ Proszę policzyć utrzymanie zimowe odcinków na estakadach, które obmarzają szybciej niż jezdnia na gruncie.

☐ Wnoszę o analizę ryzyka wiatru bocznego, mgły i oblodzenia na wysokich obiektach oraz koszt systemów ostrzegania i czasowych ograniczeń.

☐ Proszę uwzględnić koszt dojazdu inspekcyjnego pod estakady, urządzeń dostępowych, platform i zabezpieczeń pracy na wysokości.

☐ Wnoszę o rezerwę na wymianę dylatacji, łożysk, izolacji i nawierzchni pomostu, a nie tylko bieżące sprzątanie.

☐ Proszę policzyć utracony czas kierowców podczas remontów estakad, gdy ruch będzie prowadzony jedną jezdnią lub objazdem.

☐ Wnoszę o pokazanie kosztu utrzymania przez 30, 50 i 100 lat oraz wartości rezydualnej każdego dużego obiektu.

☐ Proszę nie przenosić wydatków na drogi gminne i powiatowe poza koszt wariantu. Jeżeli przebudowa jest skutkiem S8, powinna obciążać ocenę S8.

☐ Wnoszę o wycenę strat budowlanych w gospodarstwach, firmach turystycznych i leśnictwie w okresie kilku lat robót.

☐ Proszę uwzględnić koszt odtworzenia tras rowerowych i pieszych w standardzie co najmniej równym istniejącemu oraz utrzymania objazdów w czasie budowy.

☐ Wnoszę o policzenie emisji i zużycia energii wynikających z dodatkowej długości W1 i W2 przez cały okres eksploatacji.

☐ Proszę pokazać analizę wrażliwości: ile zmienia się wynik W1 i W2 po dodaniu wszystkich zgłoszonych przez mieszkańców zabezpieczeń.

☐ Nie odkładajcie zabezpieczeń na później. Bez nich koszt wariantu jest zaniżony.

# Miejsca wymagające przejść przepustów i zachowania ciągłości

**Rejestr roboczy.** Poniższe punkty odczytano z planu orientacyjnego GDDKiA z 25 września 2026 r. i z nazw obiektów na profilach. Skala planu nie pozwala potwierdzić każdej ścieżki. Dlatego przy każdym punkcie właściwym żądaniem jest wizja lokalna, zapis GPS i uzgodnienie z mieszkańcami, rolnikami, nadleśnictwem, PTTK oraz zarządcami tras rowerowych.

☐ Wnoszę o opublikowanie tabeli wszystkich przecięć osi W1 i W2 z drogami publicznymi, wewnętrznymi, polnymi, leśnymi, szlakami, singletrackami, ciekami i rowami.

☐ Proszę, aby tabela zawierała współrzędne, kilometraż, zdjęcie, obecną funkcję, liczbę użytkowników, proponowane rozwiązanie, skrajnię oraz koszt.

☐ Wnoszę o wizję terenową całego przebiegu W1 i W2 z sołtysami i osobami faktycznie korzystającymi z dróg. Odczyt z mapy nie wystarczy.

☐ Proszę oznaczyć także nieformalne ścieżki, skróty, miejsca wejścia do lasu, drogi zrywkowe i drogi pożarowe.

☐ Brak numeru drogi lub oznakowania szlaku nie oznacza braku funkcji. Proszę badać faktyczne użytkowanie.

☐ Wnoszę o wydanie mapy w formacie GIS po wizji terenowej, aby mieszkańcy mogli wskazać pominięte punkty przed zamknięciem analizy.

| Wariant W1 punkt z planu | Miejsce i funkcja | Co należy dopisać lub sprawdzić |
|---|---|---|
| W1 początek MS 1 | Dolina Nysy Kłodzkiej między Przyłękiem i Janowcem linia kolejowa i drogi lokalne | Zachować przejazdy lokalne dojścia do kolei drogi ewakuacyjne i ciągłość terenów zalewowych wykonać model podpór i spływu wód |
| W1 MS 2 | Wschodnia strona Janowca pola i połączenie z drogą 3149D | Sprawdzić każdą drogę polną i zjazd przewidzieć przejazd dla maszyn oraz dojście piesze |
| W1 MS 3 i MS 4 | Odcinek Janowiec Dzbanów obniżenia terenu i lokalne cieki | Nie zasypywać naturalnych dróg odpływu połączyć funkcję hydrauliczną z przejściem małych zwierząt |
| W1 MS 5 | Pola i skraj lasu na północ od Laskówki | Zachować dojazd rolniczy oraz wejście do lasu sprawdzić codzienne wykorzystanie z mieszkańcami |
| W1 WS 6 i WD 7 | Laskówka i dojście do drogi 3145D oraz Przełęczy Łaszczowej | Zapewnić przejazd lokalny ciąg pieszy i rowerowy oraz połączenie obu stron miejscowości |
| W1 MS 8 | Południowy skraj Laskówki drogi leśne i rowy | Wykonać osobny przepust lub przejście tam gdzie droga leśna nie mieści się przy cieku |
| W1 MS 9 | Odcinek około 6 km okolice wskazanego miejsca rozrodu płazów | Wykonać system wielu przepustów płazich z ogrodzeniem naprowadzającym i monitoringiem skuteczności |
| W1 MS 10 | Dolina lokalnego potoku między Laskówką i grzbietem | Pozostawić suche półki dla zwierząt i dostęp utrzymaniowy nie zawężać koryta do samej rury |
| W1 WD 11 | Droga polna lub leśna na podejściu do Gór Bardzkich | Sprawdzić skrajnię ciągników samochodów leśnych i pojazdów pożarniczych |
| W1 WD 12 | Drogi dojściowe w rejonie Kłodzkiej Góry i Jeleniej Kopy | Zachować nieformalne dojścia na grzbiet oraz możliwość ewakuacji i gaszenia pożaru |
| W1 MS 13 | Strefa Kłodzkiej Góry Grodziska i szlaku grzbietowego | Wykonać bezkolizyjne przejście dla szlaku oraz ekranowanie światła i hałasu |
| W1 WS 15 i WS 16 | Rejon projektowanego węzła około 10 km i skrzyżowania ze szlakami | Pokazać wszystkie łącznice ogrodzenia i odcięte drogi leśne każdą relację odtworzyć lub wycenić |
| W1 MS 17 | Długi obiekt i kompleks leśny na południe od węzła | Zachować korytarz dużych zwierząt i drogę pożarową nie oświetlać przestrzeni pod |

| Wariant W1 punkt z planu | Miejsce i funkcja | Co należy dopisać lub sprawdzić |
|---|---|---|
| | | obiektem bez potrzeby |
| W1 MS 18 | Podzamek droga powiatowa 3248D i dojazdy do zabudowy | Zapewnić wszystkie relacje lokalne oraz dostęp do posesji bez wielokilometrowych objazdów |
| W1 MS 19 i WD 20 | Podzamek MOP zachodni i wschodni pola oraz potoki | Odtworzyć rowy drogi polne i przejazdy skontrolować ścieki i światło z MOP |
| W1 WD 21 i MS 22 | Węzeł Jaszkówka połączenie Jaszkówki Podzamka i Gaju | Zachować bezpieczne dojścia przejazdy gospodarcze oraz połączenie DK46 z drogami lokalnymi |
| W1 MS 23 | Jaszkówka i dolina cieku | Wydłużyć obiekt tak aby zachować koryto strefę brzegową i lokalne przejście |
| W1 MS 24 | Rejon strefy ochrony ujęć wody między Jaszkówką i Wojciechowicami | Wykluczyć infiltrację z jezdni zastosować szczelne odwodnienie i monitoring wód |
| W1 MS 26 oraz WD 27 i WD 28 | Podejście do Boguszyna drogi lokalne kolej i zabudowa | Zachować dojazdy i kolej sprawdzić kumulację hałasu z istniejącą siecią |
| W1 MS 29 i WS 31 | Boguszyn i podejście do Kłodzka | Nie odcinać lokalnych ulic i tras pieszych ująć przebudowy w pełnym koszcie W1 |

| Wariant W2 punkt z planu | Miejsce i funkcja | Co należy dopisać lub sprawdzić |
|---|---|---|
| W2 początek MS 1 | Dolina Nysy Kłodzkiej Przyłęk Janowiec | Wymagania jak dla W1 pełna ochrona powodziowa komunikacyjna i akustyczna |
| W2 WS 2 | Wschodnia strona Janowca i droga 3149D | Zachować relacje do Dzbanowa i pól sprawdzić dojścia piesze i autobusy |
| W2 MS 3 i WS 4 | Dzbanów droga przez wieś i lokalne cieki | Zapewnić przejazd lokalny bez odcięcia zabudowy oraz przepływ wód przy zatorze |
| W2 MS 5 | Pola między Dzbanowem i Laskówką | Wykonać przejazd gospodarczy w miejscu istniejącej pracy rolniczej nie przesuwać go bez konsultacji |
| W2 MS 6 i MS 7 | Północna Laskówka wejścia do lasu i obniżenia terenu | Zachować drogi leśne rowy i połączenie piesze zapewnić dojazd straży leśnej |
| W2 WD 8 | Laskówka droga lokalna i wyjazd w stronę Przełęczy Łaszczowej | Zapewnić pełną skrajnię i bezpieczne włączenie uwzględnić ruch rowerowy |
| W2 MS 9 | Skraj lasu przy miejscu rozrodu płazów | Zaprojektować osobne przejścia płazie i naprowadzanie kontrolować drożność po ulewach |
| W2 MS 10 | Kompleks leśny Łysiec Ostra Góra | Zachować ciek drogi leśne i korytarz zwierząt rozważyć większe przejście dolne lub górne |
| W2 TS 11 | Tunel i okolice Ostrej Góry Przełęczy Łaszczowej | Zachować szlak grzbietowy Pętlę Łaszczowa i Pętlę Kłodzka zabezpieczyć portale i drogi ratunkowe |
| W2 MS 12 | Wyjście z odcinka górskiego w stronę Kłapacza | Nie wprowadzać hałasu portalowego bez modelu zachować ścieżki i spływ wód ze stoku |
| W2 MS 13 | Rejon drogi 3145D i dojścia z Przełęczy Łaszczowej | Zapewnić nieprzerwane połączenie turystyczne i rowerowe między przełęczami |
| W2 MS 14 | Wojciechowice i dojazdy do lasu | Odtworzyć drogi lokalne i dojazdy służb zabezpieczyć ujęcia oraz potoki |
| W2 WS 15 | Węzeł Boguszyn | Pokazać wszystkie relacje i zajęcie terenu wliczyć drogi serwisowe oraz przebudowy |
| W2 WD 16 2 i WD 16 3 | Boguszyn drogi lokalne kolej i infrastruktura | Zachować połączenia osiedli i ruch pieszy nie przenosić kosztu na gminę |
| W2 MS 17 | Podejście do Kłodzka | Sprawdzić kumulację z DK8 DK46 koleją i zabudową zapewnić odwodnienie |
| W2 WS 18 i dalsze obiekty | Wspólny odcinek przed Kłodzkiem i estakada w dolinie | Uwzględnić pełen koszt utrzymania estakady oraz ryzyko powodziowe i remontowe |

**Dodatkowa uwaga do każdego wiersza.** Jeżeli obiekt jest już narysowany, mieszkaniec nadal może pytać o jego światło, szerokość, wysokość, skrajnię, nawierzchnię, odwodnienie, dojścia, oświetlenie i możliwość użytkowania podczas budowy. Sama etykieta MS, WS lub WD nie dowodzi zachowania lokalnej funkcji.

## Skrzyżowania ronda i geometria dróg lokalnych

☐ Wnoszę o audyt każdego ronda, skrzyżowania i łącznicy przez niezależnego audytora bezpieczeństwa ruchu przed wyborem wariantu.

☐ Proszę pokazać analizę przejezdności z obwiedniami toru dla ciągnika z dwiema przyczepami, kombajnu, autobusu, zestawu ciężarowego, pługu i wozu strażackiego.

☐ Wnoszę o sprawdzenie czy wyspy, krawężniki, znaki i bariery nie uniemożliwią przejazdu maszyn rolniczych o rzeczywistej szerokości.

☐ Proszę zmierzyć najdłuższe i najszersze maszyny używane przez miejscowe gospodarstwa zamiast przyjąć model katalogowy.

☐ Wnoszę o sprawdzenie widoczności przy wyjeździe pod słońce, we mgle, podczas opadu śniegu i przy roślinności po kilku latach.

☐ Proszę policzyć kolejki na skrzyżowaniach w sezonie turystycznym, podczas wypadku na S8 i przy zamknięciu jednej łącznicy.

☐ Wnoszę o zachowanie każdej potrzebnej relacji skrętnej albo wycenę budowy bezpiecznego zamiennika przed wyborem wariantu.

☐ Proszę podać długość objazdu po likwidacji każdego lewoskrętu i przemnożyć ją przez liczbę mieszkańców, dostaw i kursów rolniczych.

☐ Wnoszę o projekt bezpiecznego przejścia pieszych i rowerów przez każde rondo, nie tylko możliwość przeprowadzenia ich poboczem.

☐ Proszę sprawdzić dojazd do przystanków po obu stronach drogi. Przejście kilkaset metrów dalej nie jest tym samym dla dziecka albo seniora.

☐ Wnoszę o oświetlenie tylko tam gdzie potrzebne dla bezpieczeństwa, ze światłem skierowanym w dół i bez świecenia w domy oraz las.

☐ Proszę policzyć utrzymanie wszystkich nowych rond, wysp, azyli, przepustów i zieleni, również po przekazaniu drogom lokalnym.

☐ Wnoszę o wskazanie zarządcy każdej nowej drogi i pisemną zgodę gminy lub powiatu na przejęcie kosztów utrzymania.

☐ Nie zgadzam się żeby koszt drogi potrzebnej wyłącznie przez S8 został później przerzucony na gminę.

## Rolnictwo i gospodarstwa ekologiczne

☐ Wnoszę o przygotowanie mapy każdego gospodarstwa przeciętego przez W1 lub W2, z polami po obu stronach trasy i rzeczywistymi trasami maszyn.

☐ Proszę policzyć dodatkowe kilometry, czas pracy, paliwo, zużycie maszyn i koszt pracownika wynikające z objazdów.

☐ Wnoszę o sprawdzenie, czy przejazd gospodarczy mieści największy ciągnik, kombajn, opryskiwacz, przyczepę oraz maszynę używaną przez dane gospodarstwo.

☐ Proszę zachować możliwość zawracania zestawów rolniczych przy przejazdach i drogach serwisowych.

☐ Wnoszę o policzenie strat wynikających z rozdzielenia jednego pola na małe i nieregularne części.

☐ Proszę ocenić wpływ nasypów i wykopów na drenowanie pól, podtopienia, przesuszenie oraz erozję gleby.

☐ Wnoszę o inwentaryzację studni, ujęć, stawów, rowów i urządzeń melioracyjnych używanych w rolnictwie.

☐ Proszę wykonać badania tła gleby, wody i płodów przed budową w gospodarstwach ekologicznych i w konwersji.

☐ Wnoszę o monitoring pyłu, metali, WWA, zasolenia i spływu z jezdni po obu stronach drogi, w kilku odległościach.

☐ Przepisy nie wyznaczają jednej automatycznej odległości, po której uprawa przestaje być ekologiczna. Tym bardziej proszę o pisemne stanowiska jednostek certyfikujących dla konkretnych gospodarstw.

☐ Wnoszę o wycenę ryzyka czasowego wycofania produktu z obrotu jako ekologiczny do czasu wyjaśnienia podejrzenia zanieczyszczenia.

☐ Proszę policzyć koszt dodatkowych analiz laboratoryjnych, kontroli, pasów buforowych, żywopłotów i oddzielenia produkcji.

☐ Wnoszę o wycenę utraconej premii cenowej i marży ekologicznej, a nie tylko średniego plonu konwencjonalnego.

☐ Proszę uwzględnić szkody w okresie budowy: kurz, błoto, uszkodzenie drenów, brak dojazdu, płoszenie zwierząt i przerwane zbiory.

☐ Wnoszę o zakaz używania prywatnych dróg rolniczych przez ciężki transport budowy bez umowy, wzmocnienia i późniejszej odbudowy.

☐ Proszę wskazać źródło finansowania rekompensat, metodę ich ustalania i tryb odwołania.

☐ Prowadzę gospodarstwo i nie wystarczy mi obietnica, że dojazd będzie kiedyś doprojektowany. Chcę zobaczyć go na mapie przed wyborem wariantu.

☐ Droga przecina sposób pracy gospodarstwa, nie tylko działkę. Proszę policzyć całą zmianę organizacji produkcji.

### Objazdy rolnicze rekompensaty i koszty przerzucone na ludzi

☐ Proszę policzyć dodatkowe kilometry, czas pracy, paliwo, zużycie ciągnika i koszt pracownika dla każdego gospodarstwa, które straci najkrótszy dojazd do pola.

☐ Wnoszę o policzenie strat osobno dla orki, siewu, oprysków, zbioru, wywozu płodów i codziennego dojazdu do zwierząt, bo liczba przejazdów w roku jest różna.

☐ Proszę wskazać system rekompensat za stałe objazdy powstałe wyłącznie przez S8, a nie przerzucać tych kosztów na rolnika przez następne dziesięciolecia.

☐ Wnoszę o zadośćuczynienie za utratę czasu, większe zużycie maszyn, paliwo, emisje i konieczność zatrudnienia dodatkowej osoby w sezonie.

☐ Proszę określić, kto i jak będzie aktualizował rekompensatę wraz ze wzrostem cen paliwa, płac i części zamiennych.

☐ Wnoszę o możliwość wykupu całej działki albo zamiany gruntu, jeżeli po przecięciu zostaje nieopłacalny klin lub pole bez racjonalnego dojazdu.

☐ Proszę zapewnić rekompensatę za utratę certyfikacji ekologicznej, spadek powierzchni kwalifikowanej i konieczność zmiany profilu gospodarstwa z powodu bliskości ekspresówki.

☐ Wnoszę o wycenę utraty dopłat, kontraktów, marki gospodarstwa i klientów kupujących żywność ekologiczną lub lokalną.

☐ Proszę policzyć straty wynikające z kurzu budowy, zasolenia, pyłu z opon i hamulców, spływu z jezdni oraz ryzyka zanieczyszczenia pasz i wody.

☐ Te koszty wynikają wprost z inwestycji. Nie zgadzam się, żeby w kosztorysie drogi ich nie było tylko dlatego, że zapłaci je mieszkaniec.

☐ Rondo koło Lasek ma zjazd w pole. Proszę powiedzieć dokąd on naprawdę prowadzi i kto zapłaci za dalszą drogę.

☐ Nie chcemy drogi do pola na papierze. Ciągnik z przyczepą ma przejechać i zawrócić także po deszczu i zimą.

## Firmy zakłady i miejsca pracy

☐ Wnoszę o wykonanie imiennego wykazu firm i zakładów w strefie W1 i W2 na podstawie REGON, CEIDG, KRS, ewidencji podatkowej gmin i wizji terenowej. Sam wpis adresowy nie pokazuje skali działalności.

☐ Proszę przeprowadzić osobne konsultacje z przedsiębiorcami z Lasek, Podzamka, Gaju, Jaszkówki, Wojciechowic, Boguszyna i Kłodzka przed zamknięciem analizy wariantów.

☐ Wnoszę o zbadanie ilu pracowników, dostawców i klientów codziennie korzysta z każdego zjazdu oraz w jakich godzinach.

☐ Proszę sprawdzić które firmy wymagają dojazdu zestawów 40-tonowych, maszyn ponadgabarytowych, cystern, chłodni albo regularnego odbioru odpadów.

☐ Wnoszę o wykonanie analizy przejezdności dla pojazdu miarodajnego wskazanego przez każdą firmę, nie jednego uśrednionego samochodu ciężarowego.

☐ Proszę policzyć koszt każdej dodatkowej minuty i kilometra przejazdu dostaw w skali roku i całego okresu działania drogi.

☐ Wnoszę o ocenę ryzyka zerwania ciągłości dostaw podczas etapowania budowy, zamykania skrzyżowań i ograniczeń tonażowych.

☐ Proszę wskazać alternatywny dojazd do każdej firmy zanim obecny zostanie zamknięty. Objazd drogą bez odpowiedniej nośności nie jest rozwiązaniem.

☐ Wnoszę o zachowanie dwóch niezależnych kierunków dojazdu do zakładów, które potrzebują dostępu straży pożarnej albo przewożą materiały niebezpieczne.

☐ Proszę sprawdzić czy nowe ronda, wyspy i azyle pozwalają przejechać pojazdom z naczepą bez wjeżdżania na chodnik i przeciwny pas.

☐ Wnoszę o analizę wpływu zamknięcia lewoskrętów na małe sklepy, warsztaty, usługi, gospodarstwa agroturystyczne i punkty gastronomiczne przy DK46.

☐ Proszę policzyć utratę klientów wynikającą z braku czytelnego zjazdu, zakazu skrętu albo kilkukilometrowego objazdu.

☐ Wnoszę o wykaz firm, które mają pozwolenia, decyzje lub podpisane umowy inwestycyjne na terenach tracących dostęp drogowy.

☐ Proszę uwzględnić nie tylko działające zakłady, ale też tereny przeznaczone w planach miejscowych pod usługi, produkcję, magazyny i turystykę.

☐ Wnoszę o ocenę wpływu W1 i W2 na wartość terenów inwestycyjnych i możliwość pozyskania nowych pracodawców.

☐ Proszę policzyć koszty przebudowy bram, placów manewrowych, wag, ogrodzeń i dróg wewnętrznych jeżeli zmieni się rzędna albo strona dojazdu.

☐ Wnoszę o badanie ankietowe firm dotyczące godzin dostaw, sezonowości, tras pracowników i kosztów ewentualnego przeniesienia działalności.

☐ Proszę wskazać kto pokryje straty firmy, która w trakcie budowy przez wiele miesięcy nie będzie miała normalnego dojazdu.

☐ Dojazd do firmy to nie jest kreska serwisowa. Ma działać zimą, nocą, przy mijaniu dwóch ciężarówek i w czasie awarii na S8.

☐ Jeżeli projektant mówi że dojazd się doprojektuje później to proszę teraz wpisać jego minimalny standard i pełny koszt. Inaczej porównanie wariantów jest zaniżone.

☐ Jeśli wariant przecina firmie dojazd to trzeba policzyć straty firmy a nie tylko metr kwadratowy działki.

## Wody powódź i odwodnienie

☐ Wnoszę o wykonanie modelu hydraulicznego wszystkich cieków przecinanych przez W1 i W2, nie tylko Nysy Kłodzkiej.

☐ Proszę przyjąć scenariusz zablokowania części światła przepustu przez gałęzie, rumosz i osad.

☐ Wnoszę o sprawdzenie przepustów dla deszczu nawalnego i powodzi o prawdopodobieństwie 1 procent oraz 0,2 procent, z dodatkiem na zmianę klimatu.

☐ Proszę nie przenosić wody z jednej zlewni do drugiej przez rowy przydrożne i długie skarpy.

☐ Wnoszę o zachowanie naturalnych dolin spływu. Nasyp nie może działać jak nieplanowana zapora.

☐ Proszę wskazać wszystkie miejsca, w których skoncentrowany odpływ zwiększy erozję albo zaleje cudzą działkę.

☐ Wnoszę o retencję i powolne odprowadzanie wody z dużych powierzchni jezdni, MOP i estakad.

☐ Proszę przewidzieć zamknięcie odpływu po wypadku z paliwem lub substancją niebezpieczną.

☐ Wnoszę o monitoring ilości i jakości wód źródeł, studni i ujęć przed budową, w czasie robót i po otwarciu drogi.

☐ Proszę opublikować model hydrogeologiczny portali, wykopów i tuneli oraz przewidywane obniżenie zwierciadła wód.

☐ Wnoszę o ocenę, czy wykop lub drenaż drogi nie osuszy źródeł i mokradeł po drugiej stronie grzbietu.

☐ Proszę zaprojektować suche półki w obiektach nad ciekami, aby zwierzęta mogły przechodzić także przy wysokiej wodzie.

☐ Wnoszę o pozostawienie strefy brzegowej z roślinnością, a nie doprowadzenie betonu do samego koryta.

☐ Proszę uwzględnić skumulowane prace Wód Polskich, zabezpieczenia potoków Jaszkówka i Jodłownik oraz odbudowę po powodzi.

☐ Wnoszę o uzgodnienie modeli S8 i zbiornika Kamieniec Ząbkowicki na tych samych danych wysokościowych i przepływach.

☐ Proszę udostępnić mapę rowów i drenów, których nie ma na publicznej mapie, po konsultacji z właścicielami gruntów.

☐ Proszę policzyć W1 i W2 razem ze wszystkimi przepustami i dojazdami.

☐ Nie chcę usłyszeć za kilka lat, że na przepust albo ekran nie ma pieniędzy. Proszę wpisać go do projektu i kosztu teraz.

☐ Wnoszę o obliczenia hydrauliczne przepustów dla przepływów miarodajnych i kontrolnych, scenariusza częściowego zatkania oraz swobodnego transportu rumowiska.

☐ Mieszkamy tu i wiemy gdzie stoi woda po ulewie. Proszę nas o to zapytać zanim narysujecie przepust.

## Przyroda lasy i przejścia dla zwierząt

☐ Wnoszę o całoroczną inwentaryzację przyrodniczą obejmującą wszystkie sezony, a nie jednorazowy obchód trasy.

☐ Proszę opublikować metodykę, daty kontroli, warunki pogodowe i kwalifikacje wykonawców inwentaryzacji.

☐ Wnoszę o analizę korytarzy dużych i średnich zwierząt na podstawie tropów, fotopułapek i danych nadleśnictwa oraz kół łowieckich.

☐ Proszę nie traktować wysokiej estakady jako automatycznie skutecznego przejścia. Trzeba sprawdzić światło, hałas, roślinność, dojścia i ogrodzenia.

☐ Wnoszę o przejścia górne tam, gdzie droga powierzchniowa rozcina zwarty kompleks leśny i przejście dolne nie odpowiada zachowaniu gatunków.

☐ Proszę zaprojektować ciągły system przepustów dla płazów, nie pojedyncze obiekty oddalone od miejsc rozrodu.

☐ Wnoszę o ogrodzenia naprowadzające zakopane w gruncie, z nawrotkami i zabezpieczeniem wjazdów.

☐ Proszę zapewnić regularne czyszczenie przepustów i monitoring śmiertelności po otwarciu drogi.

☐ Wnoszę o inwentaryzację nietoperzy w lasach, dolinach, sztolniach i przy starych zabudowaniach oraz badanie tras przelotów.

☐ Proszę ograniczyć oświetlenie przy przejściach, ciekach i skraju lasu, a barwę oraz kierunek światła uzgodnić z przyrodnikiem.

☐ Wnoszę o ekrany przeciwolśnieniowe w miejscach migracji, ale bez tworzenia pułapek dla ptaków.

☐ Proszę wykazać, że przezierne ekrany mają skuteczne oznaczenia antykolizyjne widoczne dla ptaków.

☐ Wnoszę o zachowanie martwego drewna, siedlisk nadrzecznych i ciągłości koron drzew wszędzie, gdzie to możliwe.

☐ Proszę osobno policzyć czasową wycinkę i trwałe odlesienie pod pas drogi, skarpy, place, drogi technologiczne i linie energetyczne.

☐ Wnoszę o kompensację funkcjonalną blisko miejsca szkody i wieloletni monitoring, a nie samo posadzenie sadzonek w innym powiecie.

☐ Proszę uwzględnić, że obszar Natura 2000 Góry Bardzkie jest w większości leśny i obejmuje liczne potoki w głęboko wciętych dolinach.

☐ Wnoszę o oddzielną ocenę oddziaływania hałasu budowy, światła nocnego i ruchu ludzi na zwierzęta, nie tylko utraty hektarów siedliska.

☐ Proszę opublikować warianty przejść ze współrzędnymi i uzasadnieniem, dlaczego właśnie ten typ obiektu jest skuteczny.

### Kompensacja przyrodnicza musi mieć wskazane prawdziwe grunty

☐ Wnoszę o wskazanie na mapie konkretnych działek, które mają pełnić funkcję kompensacji siedlisk, lasu i korytarzy ekologicznych dla W1 i W2.

☐ Proszę podać numery działek, powierzchnię, właściciela, obecny sposób użytkowania, klasę gruntu i stan prawny każdego terenu kompensacyjnego.

☐ Wnoszę o pisemne potwierdzenie, że właściciele gruntów wyrazili zgodę albo że inwestor ma realny sposób ich pozyskania.

☐ Proszę wskazać, czy grunty kompensacyjne są w tym samym regionie, zlewni i układzie siedliskowym, a nie kilkadziesiąt kilometrów dalej.

☐ Wnoszę o pokazanie, co dziś znajduje się na proponowanym terenie. Nie można liczyć jako kompensacji lasu, który już istnieje i już pełni funkcję przyrodniczą.

☐ Proszę podać gatunki, liczbę sadzonek, sposób przygotowania gleby, ochronę przed zwierzyną, podlewanie, pielęgnację i koszt przez cały okres dojścia do trwałego efektu.

☐ Wnoszę o harmonogram, w którym kompensacja zostanie wykonana i zacznie działać przed zniszczeniem siedliska, a nie wiele lat po wycince.

☐ Proszę przyjąć obowiązek uzupełniania nasadzeń aż do uzyskania określonej skuteczności, nie tylko przez dwa sezony gwarancji.

☐ Wnoszę o niezależny monitoring kompensacji z publicznymi raportami, zdjęciami i wynikami przez minimum 20 lat.

☐ Proszę podać koszt wykupu, przygotowania, nasadzeń, pielęgnacji, monitoringu i ewentualnego powtórzenia kompensacji w kosztach każdego wariantu.

☐ Wnoszę o wskazanie, kto odpowie finansowo, jeżeli kompensacja nie przyjmie się, wyschnie albo nie będzie używana przez zwierzęta.

☐ Proszę osobno kompensować utratę starego lasu, mokradeł, potoków i łąk. Młode sadzonki nie zastępują od razu dojrzałego ekosystemu.

☐ Wnoszę o konsultacje lokalizacji gruntów kompensacyjnych z gminami, leśnikami, rolnikami, organizacjami przyrodniczymi i właścicielami sąsiednich pól.

☐ Proszę udostępnić warstwę GIS wszystkich gruntów kompensacyjnych razem z terminem ich zabezpieczenia prawnego.

☐ Proszę zostawić nam dojście do lasu i przejazd do pól.

☐ Mieszkam tutaj i wiem, którędy ludzie chodzą do lasu. Na mapie tej ścieżki prawie nie widać, ale jest używana od lat. Proszę jej nie odcinać.

☐ Proszę przyjechać w teren i zobaczyć którędy chodzimy do lasu. Tego na waszej mapie nie widać.

☐ Jak droga przecina szlak to ma być prawdziwe przejście, nie rura gdzie rowerzysta musi zejść i iść w błocie.

## Turystyka krajobraz i wcześniejsze inwestycje

**Pytanie do inwestora.** Czy tańszy wariant na etapie budowy pozostaje tańszy po doliczeniu utraty funkcji infrastruktury, którą gminy, powiat, Unia Europejska i prywatni przedsiębiorcy budowali przez kilkanaście lub kilkadziesiąt lat?

- Projekt Singletrack Glacensis miał wartość około 6,168 mln zł, z czego około 5,168 mln zł stanowiło dofinansowanie. W pierwotnym projekcie Gmina Bardo miała 31,5 km tras i około 1,2 mln zł wkładu przypisanego gminie.

- W 2026 r. Gmina Bardo informowała o umowie na utrzymanie 35 km tras: Hrabiowskiej, Łaszczowej, Wilczej, Kłodzkiej i Różańcowej.
- Powiat wskazywał wartość wieży na Kłodzkiej Górze około 1,2915 mln zł w projekcie Czesko Polski Szlak Grzbietowy.
- Gmina Bardo podawała, że przez piętnaście lat zrealizowała inwestycje o wartości blisko 90 mln zł, w tym obiekty turystyczne, sportowe, komunalne i gospodarcze.
- Wśród lokalnych inwestycji publicznych wymieniano m.in. Punkt Obsługi Ruchu Turystycznego w Opolnicy, miejskie trasy turystyczne, Południowo Zachodni Szlak Cysterski, strefę aktywności i Centrum Turystyki Aktywnej.
- Przełęcz Łaszczowa jest punktem wejścia na Kłodzką Górę i węzłem tras singletrack. Trasy łączą Przełęcz Łaszczową z Przełęczą Kłodzką.

☐ Wnoszę o inwentaryzację wszystkich publicznych inwestycji turystycznych i rekreacyjnych w strefie widoczności lub słyszalności W1 i W2.

☐ Proszę zestawić koszty budowy, dotacje, wkład własny, późniejsze remonty, promocję i utrzymanie każdej inwestycji.

☐ Wnoszę o oddzielne wskazanie środków UE, budżetu państwa, województwa, powiatu, gminy i organizacji społecznych.

☐ Proszę nie liczyć wyłącznie wartości księgowej wieży. Należy zbadać frekwencję, widok, ciszę, długość pobytu i wydatki turystów.

☐ Wnoszę o analizę widokową z wieży na Kłodzkiej Górze dla W1 i W2 w dzień oraz w nocy, z estakadami, ekranami, oświetleniem i wycinką.

☐ Proszę wykonać fotorealistyczne panoramy z Kłodzkiej Góry, Przełęczy Łaszczowej, Przełęczy Kłodzkiej, Grodziska, Jeleniej Kopy i najpopularniejszych dojść.

☐ Wnoszę o zachowanie ciągłości Pętli Łaszczowa i Pętli Kłodzka w trakcie budowy oraz po jej zakończeniu.

☐ Proszę wykazać, że objazd trasy rowerowej nie ma stromszych podjazdów, niebezpiecznych przecięć i odcinków wspólnych z ciężkim ruchem.

☐ Wnoszę o wycenę czasowego zamknięcia tras podczas budowy i spadku przychodów wypożyczalni, noclegów, gastronomii i przewodników.

☐ Proszę przeprowadzić poufne badanie lokalnych firm: nakład inwestycyjny, zatrudnienie, liczba klientów, sezonowość i znaczenie ciszy oraz krajobrazu.

☐ Wnoszę o spis prywatnych agroturystyk, domów gościnnych, wypożyczalni, szkółek rowerowych, usług przewodnickich i punktów gastronomicznych w strefie oddziaływania.

☐ Proszę pozwolić przedsiębiorcom oznaczyć dane finansowe jako poufne i publikować tylko wyniki zbiorcze.

☐ Wnoszę o policzenie wartości odtworzeniowej prywatnych inwestycji w cenach 2026 r., oddzielnie od utraconego dochodu.

☐ Proszę nie sumować dwa razy tej samej szkody, ale też nie pomijać jej dlatego, że obiekt fizycznie nie zostanie wyburzony.

☐ Wnoszę o badanie turystów przed wyborem wariantu: znaczenie ciszy, widoku, łatwości dojścia, ciągłości tras i gotowość ponownej wizyty.

☐ Proszę porównać korzyść z lepszego dojazdu S8 z ryzykiem obniżenia jakości produktu turystycznego. Oba efekty muszą być w tej samej analizie.

☐ Wnoszę o zebranie wydatków na promocję regionu co najmniej od 2004 r., w tym kampanii, map, aplikacji, oznakowania, targów, wydarzeń i materiałów drukowanych.

☐ Proszę zinwentaryzować nakłady na odbudowę po powodzi 2024 r., jeżeli służą również turystyce i rekreacji w dolinie.

☐ Wnoszę o wskazanie, jak W1 i W2 wpłyną na markę Barda i Ziemi Kłodzkiej budowaną wokół turystyki aktywnej, krajobrazu i lasów.

☐ Skoro publiczne pieniądze wydano na wieżę, singletracki i dostęp do gór, proszę policzyć, czy nowa droga nie obniży efektu tych inwestycji.

☐ Nie twierdzę, że każdy turysta przestanie przyjeżdżać. Wnoszę o rzetelne badanie zamiast przyjęcia z góry, że strata wynosi zero.

☐ Proszę zestawić W1 i W2 z S19 Babica Jawornik pod względem dopasowania obiektów do krajobrazu i publicznego pokazania ich parametrów.

## Turystyka i pieniądze wydane na rozwój regionu

☐ Wnoszę o pełną inwentaryzację wszystkich projektów turystycznych, rekreacyjnych i promocyjnych zrealizowanych w zasięgu W1 i W2 przez ostatnie 30 lat.

☐ Proszę podać dla każdego projektu całkowitą wartość, źródło finansowania, wkład własny, koszty późniejszych remontów, promocji i utrzymania.

☐ Wnoszę o osobne zestawienie środków Unii Europejskiej, państwa, województwa, powiatów, gmin, nadleśnictw, organizacji społecznych i inwestorów prywatnych.

☐ Proszę policzyć jaka część tych wydatków straci sens lub skuteczność po przecięciu krajobrazu estakadami, ekranami, światłem i stałym hałasem W1 lub W2.

☐ Wnoszę o wycenę utraty wartości produktu turystycznego opartego na ciszy, lesie, widoku, dzikim charakterze gór i możliwości odłączenia się od ruchu samochodowego.

☐ Proszę zbadać turystów korzystających z Kłodzkiej Góry i singletracków: czy przyjadą, jeżeli parking, dojście albo trasa znajdzie się pod estakadą lub obok drogi ekspresowej.

☐ Wnoszę o policzenie wydatków turystów w noclegach, gastronomii, sklepach, wypożyczalniach, serwisach rowerowych i usługach przewodnickich, które zależą od atrakcyjności tego rejonu.

☐ Proszę wycenić utracone przychody prywatnych obiektów turystycznych podczas budowy oraz po otwarciu W1 albo W2.

☐ Wnoszę o poufne zebranie od przedsiębiorców danych o inwestycjach, kredytach, zatrudnieniu, obłożeniu i planach rozwoju, z publikacją wyniku zbiorczego.

☐ Proszę zinwentaryzować agroturystyki, domy gościnne, pola namiotowe, restauracje, wypożyczalnie, przewodników, instruktorów i organizatorów imprez korzystających z Gór Bardzkich.

☐ Wnoszę o analizę wpływu W1 i W2 na markę Barda, Kłodzka i całej Ziemi Kłodzkiej budowaną jako region turystyki aktywnej i przyrodniczej.

☐ Proszę zebrać rzeczywiste wydatki na promocję regionu od co najmniej 2004 roku: kampanie, targi, filmy, mapy, aplikacje, oznakowanie, wydarzenia, publikacje i utrzymanie stron.

☐ Wnoszę o policzenie kosztu stworzenia nowej kampanii wizerunkowej, jeżeli dotychczasowy przekaz o ciszy, naturze i górskich widokach zostanie podważony przez W1 lub W2.

☐ Proszę przeanalizować Singletrack Glacensis jako sieć, a nie pojedynczy odcinek. Przecięcie łącznika albo zepsucie miejsca startu może obniżyć wartość wielu pętli naraz.

☐ Wnoszę o wskazanie każdej kolizji W1 i W2 z Pętlą Łaszczowa, Pętlą Kłodzka, dojazdami, parkingami, oznakowaniem i trasami ewakuacyjnymi.

☐ Proszę policzyć koszt odtworzenia tras rowerowych w standardzie nie gorszym niż istniejący, z podobnym nachyleniem, długością, charakterem i widokiem.

☐ Nie zgadzam się na objazd singletracku po asfaltowej drodze technicznej jako odtworzenie trasy leśnej.

☐ Wnoszę o konsultacje z instytucjami, które finansowały wieżę na Kłodzkiej Górze, Singletrack Glacensis, parkingi, szlaki i promocję regionu.

☐ Proszę uzyskać pisemne stanowisko każdej instytucji finansującej, czy skutki W1 lub W2 są zgodne z celem projektu, wskaźnikami produktu i rezultatu oraz umową o dofinansowanie.

☐ Wnoszę o sprawdzenie okresu trwałości każdego projektu, daty płatności końcowej i warunków zachowania funkcji infrastruktury.

☐ Proszę sprawdzić czy ograniczenie dostępności, zmiana charakteru miejsca albo utrata funkcji nie tworzy ryzyka korekty finansowej lub zwrotu części dofinansowania.

☐ Wnoszę o wpisanie ewentualnego zwrotu dotacji, kosztu sporów z instytucją finansującą i kosztu zapewnienia równoważnych wskaźników do oceny W1 i W2.

☐ Proszę skonsultować projekt z partnerami czeskimi i polskimi projektów transgranicznych, bo produkt Glacensis nie kończy się na granicy jednej gminy.

☐ Wnoszę o ocenę czy droga nie łamie celu projektów opartych na zrównoważonej turystyce i wspólnym wykorzystaniu potencjału pogranicza.

☐ Proszę wskazać kto poniesie koszt odtworzenia wskaźników projektu turystycznego, jeżeli liczba użytkowników lub długość funkcjonalnych tras spadnie.

☐ Wnoszę o konsultacje z PTTK, zarządcami tras rowerowych, nadleśnictwem, ratownikami, przewodnikami i organizatorami zawodów.

☐ Proszę policzyć koszt zmian map, aplikacji, oznakowania, materiałów promocyjnych i przebiegu imprez po przecięciu tras przez W1 lub W2.

☐ Wnoszę o badanie natężenia ruchu pieszego i rowerowego przez pełny sezon, z licznikami automatycznymi i weekendowymi obserwacjami.

☐ Proszę policzyć koszt utrzymywania objazdów szlaków przez cały okres budowy i utracone sezony turystyczne.

☐ Jeżeli przez trzy albo cztery lata budowy szlak będzie zamknięty, to firmy nie odzyskają tego sezonu później. Proszę to wycenić.

☐ Wnoszę o uwzględnienie wpływu ciężkiego transportu, błota, kurzu, odstrzałów, nocnej pracy i zamknięć na reputację regionu podczas budowy.

☐ Proszę wycenić nie tylko obiekt fizyczny, ale funkcję: miejsce startu, widok, ciszę, połączenie tras i powód dla którego ludzie tu przyjeżdżają.

☐ Publiczne pieniądze wydano żeby ludzie przyjeżdżali w góry. Proszę policzyć ile z tych pieniędzy zostanie zaprzepaszczone jeżeli zamiast gór dostaną estakadę i hałas.

## W2 Przełęcz Łaszczowa i utrata całej sieci górskich tras

☐ Wnoszę o pokazanie pełnego przebiegu W2 i wszystkich estakad w rejonie Przełęczy Łaszczowej, nie tylko osi drogi na małej mapie.

☐ Proszę podać długość, wysokość, liczbę podpór i powierzchnię wycinki każdej estakady W2 między dolinami i na podejściu do Przełęczy Łaszczowej.

☐ Przełęcz Łaszczowa jest węzłem szlaków pieszych, rowerowych i singletracków. Wnoszę o policzenie ruchu na każdej trasie oraz miejsc odpoczynku i postoju.

☐ Proszę przeprowadzić pomiary hałasu tła w weekend, nocą i o świcie na Przełęczy Łaszczowej, Kłodzkiej Górze, Ostrzej Górze i odcinkach między nimi.

☐ Wnoszę o mapy zasięgu słyszalności W2 na całym grzbiecie i w sąsiednich dolinach, także przy wietrze i inwersji. Granica normy przy domu nie opisuje utraty ciszy w górach.

☐ Jeżeli hałas z estakad będzie słyszalny na Łaszczowej i Kłodzkiej Górze, tracą wartość również szlaki, które te punkty łączą. Proszę zbadać efekt sieciowy, a nie tylko pojedyncze przecięcie.

☐ Nikt nie planuje wycieczki po to, żeby przez kilka godzin słuchać ekspresówki. Wnoszę o badanie zamiaru powrotu turystów po pokazaniu im realistycznego dźwięku i obrazu W2.

☐ Proszę policzyć liczbę pętli, wycieczek i wariantów tras, które przestaną być atrakcyjne, gdy wypadnie Przełęcz Łaszczowa albo Kłodzka Góra.

☐ Wnoszę o analizę połączenia Bardo–Kalwaria–Przełęcz Łaszczowa–Kłodzka Góra–Przełęcz Kłodzka jako jednego produktu turystycznego i pielgrzymkowego.

☐ Proszę policzyć utratę przychodów nie tylko na przełęczy, ale w noclegach, gastronomii, wypożyczalniach i sklepach w Bardzie, Kłodzku i okolicznych wsiach.

☐ Wnoszę o ocenę wpływu W2 na Pętlę Łaszczowa Singletrack Glacensis i dojazdy łączące ją z pozostałymi pętlami.

☐ Proszę wskazać wszystkie odcinki singletracku zajęte przez pas budowy, strefę wycinki, podpory, drogi techniczne, odwodnienie i składowanie urobku.

☐ Wnoszę o policzenie sezonów, w których trasy będą zamknięte lub niebezpieczne z powodu robót, odstrzałów, transportu i wycinki.

☐ Proszę uzyskać stanowisko wszystkich partnerów i instytucji finansujących sieć Singletrack Glacensis, czy droga przez środek produktu jest zgodna z celem dofinansowania.

☐ Wnoszę o analizę ciemnego nieba i nocnego krajobrazu. Oświetlenie estakad, portali, MOP-u i dróg serwisowych będzie widoczne z wielu szczytów.

☐ Proszę pokazać wizualizację W2 zimą, po wycince i bez liści, bo wtedy estakady i ruch będą najbardziej widoczne.

☐ Wnoszę o ocenę wpływu na fotografię krajobrazową, obserwację przyrody, biegi górskie, rajdy, zawody rowerowe i edukację leśną.

☐ Proszę policzyć koszt odtworzenia oznakowania, nawierzchni i infrastruktury każdego szlaku po budowie oraz wieloletniego utrzymania przejść pod W2.

☐ W2 przecina środek górskiego obszaru odpoczynku. Proszę porównać tę trwałą stratę z rozwiązaniem tunelowym W3, a nie traktować ciszy i krajobrazu jako kosztu zerowego.

## Strategia regionu promocja i koszt utraty obietnicy ciszy

☐ Wnoszę o zestawienie wszystkich strategii powiatu, gmin Bardo i Kłodzko oraz województwa, które stawiają na turystykę, ekologię, krajobraz i aktywny wypoczynek.

☐ Proszę wskazać, kto sprawdził zgodność W1 i W2 z wizją powiatu kłodzkiego jako obszaru ekologicznego, bezpiecznego i atrakcyjnego dla mieszkańców oraz turystów.

☐ Przez lata region sprzedawał ciszę, góry, naturę, widoki i odpoczynek. Wnoszę o policzenie kosztu utraty wiarygodności tej obietnicy po wprowadzeniu estakad i hałasu do środka Gór Bardzkich.

☐ Proszę zebrać wszystkie kampanie, filmy, foldery, mapy, targi, strony internetowe i wydarzenia promujące Góry Bardzkie oraz podać ich koszty z ostatnich 30 lat.

☐ Wnoszę o zestawienie haseł używanych przez polityków i samorządy do zachęcania ludzi do zamieszkania, inwestowania i odpoczywania w tym regionie.

☐ Proszę odpowiedzieć, czy po realizacji W1 albo W2 te hasła nadal będą prawdziwe dla Przełęczy Kłodzkiej, Łaszczowej, Kłodzkiej Góry, Laskówki, Wojciechowic i Kukułki.

☐ Jeżeli strategia turystyczna ma zostać zmieniona, proszę policzyć koszt nowej strategii, badań rynku, identyfikacji, kampanii, materiałów, oznakowania i odbudowy zaufania turystów.

☐ Wnoszę o wycenę kosztu rebrandingu całego obszaru, a nie tylko wykonania nowego folderu. Trzeba policzyć lata pracy, rozpoznawalność i sieć przedsiębiorców korzystających z obecnej marki.

☐ Proszę zapytać regionalne organizacje turystyczne, LGD, partnerów czeskich i instytucje unijne, czy W1 i W2 nie podważają celów projektów, które finansowały.

☐ Wnoszę o sprawdzenie trwałości każdego projektu i ryzyka zwrotu środków, jeżeli infrastruktura lub funkcja turystyczna zostanie zniszczona przed końcem wymaganego okresu.

☐ Proszę policzyć koszt kampanii potrzebnej, żeby wyjaśniać turystom zamknięcia i objazdy szlaków przez kilka lat budowy.

☐ Wnoszę o badanie przedsiębiorców turystycznych: ilu klientów przyjeżdża właśnie dla ciszy, widoków i dzikiego charakteru gór, a ilu zrezygnuje po realizacji W1 albo W2.

☐ Proszę uwzględnić prywatne inwestycje w domy gościnne, restauracje, rowery, przewodnictwo i remonty historycznych obiektów, nie tylko majątek gminy.

☐ Kto poniesie koszt, jeśli publiczne pieniądze najpierw budowały produkt turystyczny, a później inna publiczna inwestycja odbierze mu najważniejszą wartość? Proszę o konkretną odpowiedź.

☐ Wnoszę o pisemne stanowisko władz powiatu i gmin, czy nadal podtrzymują turystyczny i ekologiczny kierunek rozwoju zapisany w ich dokumentach.

☐ Proszę policzyć, ile kosztowały trasy rowerowe i wieża oraz jaka część efektu tych publicznych inwestycji zostanie utracona, jeżeli ludzie przestaną tu przyjeżdżać.

☐ Chcę wiedzieć kto finansował singletracki i co ta instytucja mówi o ekspresówce przez środek ich projektu.

☐ Po co wydawaliśmy pieniądze na promocję ciszy i gór jak teraz mamy tam postawić wielką drogę? Proszę to wycenić.

## Hałas zdrowie światło i krajobraz

☐ Wnoszę o model hałasu 3D z pełną rzeźbą terenu, odbiciami od stoków, estakadami, portalami, ekranami i budynkami.

☐ Proszę podać wyniki osobno dla dnia, wieczoru i nocy oraz liczbę mieszkańców w poszczególnych pasmach hałasu.

☐ Wnoszę o uwzględnienie najgłośniejszej godziny nocnej i przejazdów ciężkich pojazdów, a nie tylko średniej rocznej.

☐ Proszę modelować mokrą nawierzchnię, podjazdy, hamowanie, rozruch i zwiększony hałas silnika na pochyleniach.

☐ Wnoszę o osobne źródła dla dylatacji, portali tunelu, wentylatorów, MOP i węzłów.

☐ Proszę uwzględnić kumulację z DK8, DK46, drogami lokalnymi, koleją i transportem budowy.

☐ Wnoszę o pomiary tła przed budową w domach, ogrodach, gospodarstwach, na szlakach i przy obiektach noclegowych.

☐ Proszę zastosować punkty pomiarowe wskazane wspólnie z mieszkańcami, nie tylko najłatwiejsze do obsługi.

☐ Wnoszę o ocenę niskich częstotliwości i drgań, ponieważ zwykła wartość średnia może nie opisać uciążliwości estakady.

☐ Proszę wykonać analizę skuteczności ekranów po kilku latach, gdy nawierzchnia i urządzenia będą zużyte.

☐ Wnoszę o zabezpieczenie przed odbiciem hałasu od ekranów w stronę przeciwległych zboczy.

☐ Proszę unikać ekranów, które odcinają mieszkańcom światło dzienne lub widok bez przedstawienia alternatywy.

☐ Wnoszę o wizualizacje ze stałych punktów fotograficznych w czterech porach roku, przed i po nasadzeniach.

☐ Proszę pokazać maksymalną wysokość podpór i nasypów, nie tylko linię osi na mapie.

☐ Wnoszę o ocenę nocnego oświetlenia z domów i szlaków, z uwzględnieniem mgły i odbicia od chmur.

☐ Proszę ograniczyć reklamowe, dekoracyjne i nadmiarowe oświetlenie MOP oraz węzłów.

☐ Wnoszę o analizę zdrowotną dla szkół, seniorów, osób przewlekle chorych i pracujących w nocy.

☐ Proszę wskazać program pomiarów po otwarciu drogi i obowiązek dobudowy zabezpieczeń, jeśli prognoza okaże się zaniżona.

☐ Wnoszę o model akustyczny CNOSSOS EU z numerycznym modelem terenu, źródłami liniowymi i punktowymi, portalami, dylatacjami oraz wynikami na elewacjach budynków.

☐ Wnoszę o funkcjonalną analizę przejść dla zwierząt, obejmującą dojścia, naprowadzanie, światło, wilgotność, hałas i monitoring porealizacyjny.

☐ Nie piszcie że ekran załatwi hałas. Pokażcie wynik na piętrze mojego domu i w ogrodzie w nocy.

## Stres zdrowie psychiczne i utrata spokojnego miejsca do życia

☐ Wnoszę o osobną ocenę wpływu W1 i W2 na zdrowie psychiczne mieszkańców, a nie ograniczanie zdrowia tylko do przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu.

☐ Proszę uwzględnić przewlekły stres wywołany perspektywą utraty ciszy, widoku, bezpieczeństwa i miejsca, w którym rodzina budowała całe swoje życie.

☐ Wnoszę o zbadanie skutków wieloletniej niepewności: czy dom zostanie wykupiony, czy zostanie przy estakadzie, kiedy ruszą roboty i czy nieruchomość da się sprzedać.

☐ Proszę potraktować stres związany z planowaniem drogi jako realny skutek inwestycji i przeprowadzić badanie mieszkańców już na etapie wyboru wariantu.

☐ Wnoszę o ocenę łącznego wpływu hałasu, pyłu, drgań, nocnego światła, ciężkiego transportu i braku snu na dobrostan mieszkańców podczas budowy i po otwarciu drogi.

☐ Proszę zbadać ryzyko zaburzeń snu także wtedy, gdy średnia dobowa mieści się w normie, ale ciężarówki, dylatacje i hamowanie powodują pojedyncze nocne wybudzenia.

☐ Wnoszę o analizę zdrowotną według zaleceń WHO dotyczących hałasu drogowego, w tym oddzielnie dla średniego narażenia i hałasu nocnego.

☐ Proszę wykonać ocenę wpływu na osoby szczególnie wrażliwe: dzieci, seniorów, osoby chore przewlekle, osoby pracujące zmianowo oraz osoby już leczone z powodu lęku, depresji albo bezsenności.

☐ Wnoszę o uwzględnienie kosztów leczenia, leków, zwolnień z pracy, spadku wydajności, bezsenności i konieczności korzystania z pomocy psychologicznej.

☐ Proszę zbadać stres rodziców związany z ruchem ciężarówek, odcięciem bezpiecznych dojść i obawą o dzieci idące do szkoły albo na przystanek.

☐ Wnoszę o ocenę utraty poczucia bezpieczeństwa w domu, jeżeli za oknem powstanie wysoka estakada, nasyp, ekran albo oświetlony węzeł.

☐ Proszę uwzględnić sytuację osób, które wybrały to miejsce właśnie dlatego, że było ciche, spokojne i blisko lasu, oraz zainwestowały tu oszczędności całego życia.

☐ Wnoszę o zbadanie psychologicznego skutku utraty dorobku życia także wtedy, gdy budynek formalnie nie zostanie wyburzony, lecz przestanie pełnić funkcję spokojnego domu.

☐ Proszę nie sprowadzać szkody do ceny gruntu pod drogę. Dla mieszkańca stratą jest też życie przez kolejne dziesięciolecia przy hałasie, pyle i widoku infrastruktury.

☐ Wnoszę o ocenę wpływu utraty łatwego dojścia do lasu, na szlak, na rower i na spacer na codzienną aktywność, odpoczynek i zdrowie psychiczne mieszkańców.

☐ Proszę zbadać, ile osób korzysta z pobliskiej natury jako podstawowego miejsca regeneracji, spaceru z dziećmi, ruchu po pracy i kontaktów sąsiedzkich.

☐ Wnoszę o analizę skutków odcięcia lub pogorszenia dojścia do terenów zielonych w świetle badań WHO o znaczeniu dostępu do zieleni dla zdrowia psychicznego.

☐ Proszę ocenić stres wynikający z wieloletniej budowy: hałas maszyn, odstrzały, nocne roboty, kurz, objazdy, uszkodzenia domów i ciągłą obecność ciężkiego transportu.

☐ Wnoszę o określenie maksymalnego czasu prowadzenia najbardziej uciążliwych robót przy zabudowie i zapewnienie mieszkańcom wyprzedzającej informacji o każdym takim etapie.

☐ Proszę przewidzieć bezpłatne pomiary w sypialniach i możliwość czasowego zakwaterowania rodzin, jeżeli nocne roboty, palowanie albo transport uniemożliwią sen.

☐ Wnoszę o konsultację oceny oddziaływania z lekarzem zdrowia publicznego, psychologiem środowiskowym i specjalistą od wpływu hałasu na sen.

☐ Proszę przeprowadzić anonimową ankietę zdrowia i dobrostanu przed budową, w trakcie budowy oraz po otwarciu drogi, żeby skutki dało się porównać, a nie tylko opisać po fakcie.

☐ Wnoszę o wskazanie budżetu na monitoring zdrowotny i działania naprawcze, jeżeli po otwarciu drogi wzrośnie liczba skarg na sen, stres i hałas.

☐ Proszę uwzględnić stres ekonomiczny rodzin, które nie będą mogły sprzedać domu za wartość pozwalającą kupić podobny dom w spokojnym miejscu.

☐ Wnoszę o wycenę kosztu relokacji całego gospodarstwa domowego, a nie tylko wartości zajętego gruntu, jeżeli normalne życie przy W1 albo W2 stanie się niemożliwe.

☐ Nie po to człowiek całe życie budował dom w spokojnym miejscu, żeby na końcu dostać estakadę nad głową. Proszę policzyć również ten ludzki koszt.

☐ Dla mnie las i góry obok domu to nie luksus, tylko codzienny odpoczynek i zdrowie. Proszę zbadać co się stanie, gdy dojście zostanie przecięte albo będzie prowadziło przy ekspresówce.

☐ Sam hałas w decybelach nie opisuje życia pod estakadą. Proszę zbadać sen, zdenerwowanie, poczucie bezradności i możliwość normalnego korzystania z domu oraz ogrodu.

☐ Wnoszę o pokazanie, jak koszty zdrowotne i psychologiczne mieszkańców zostały wpisane do analizy wielokryterialnej oraz z jaką wagą wpływają na wynik W1 i W2.

## Estakady mosty i koszt utrzymania

☐ Wnoszę o podanie kosztu budowy i utrzymania każdej estakady oddzielnie, a nie jednego kosztu na kilometr całej trasy.

☐ Proszę przedstawić harmonogram przeglądów rocznych, pięcioletnich, szczegółowych i specjalnych oraz ich koszt.

☐ Wnoszę o wycenę czyszczenia odwodnienia, mycia soli, napraw betonu, iniekcji rys i zabezpieczeń antykorozyjnych.

☐ Proszę podać przewidywany okres wymiany urządzeń dylatacyjnych i koszt zamknięcia pasów podczas wymiany.

☐ Wnoszę o koszt wymiany łożysk, podnoszenia przęseł i tymczasowego podparcia obiektu.

☐ Proszę wycenić wymianę izolacji płyty pomostu, nawierzchni, krawężników, barier i ekranów.

☐ Wnoszę o wskazanie miejsc najbardziej narażonych na korozję od soli, zacieków i nieszczelnych dylatacji.

☐ Proszę opisać dostęp do podpór w lesie, na stromych stokach i w dolinie rzeki oraz koszt budowy stałych dróg inspekcyjnych.

☐ Wnoszę o system monitoringu przemieszczeń, drgań, podpór i osuwisk dla wysokich obiektów.

☐ Proszę policzyć zimowe utrzymanie i wcześniejsze obmarzanie pomostu, w tym dodatkowe zużycie soli i wpływ na wodę.

☐ Wnoszę o analizę wiatru bocznego na estakadach, szczególnie dla ciężarówek, motocykli i autobusów.

☐ Proszę ocenić spadający lód z konstrukcji, ekranów i odwodnienia na drogi, szlaki albo tereny pod obiektem.

☐ Wnoszę o plan postępowania po powodzi, osuwisku, uderzeniu pojazdu w podporę lub pożarze pod estakadą.

☐ Proszę pokazać, czy pod estakadą będzie można bezpiecznie prowadzić drogę, szlak, przejście zwierząt i ciek równocześnie.

☐ Wnoszę o wycenę hałasu dylatacji i ewentualnych cichych urządzeń, nie tylko ekranów przy krawędzi.

☐ Proszę przedstawić koszty użytkowników podczas każdego większego remontu: opóźnienia, paliwo, objazdy i wzrost ryzyka wypadków.

☐ Wnoszę o scenariusz awarii jednej jezdni estakady i sposób prowadzenia ruchu bez paraliżu całego odcinka.

☐ Proszę podać rezerwę ryzyka dla fundamentowania w dolinach, gruntach nawodnionych i na stokach.

☐ Wnoszę o wycenę utrzymania przestrzeni pod estakadą, usuwania odpadów, roślinności i szkód po aktach wandalizmu.

☐ Proszę porównać wartość bieżącą kosztów estakad W1 i W2 z kosztem systemów tunelowych W3 na tym samym okresie i stopie dyskontowej.

☐ Estakada nie kończy kosztów po przecięciu wstęgi. Proszę pokazać, kto i z jakiego budżetu będzie ją utrzymywał za 20, 40 i 60 lat.

## Estakady mosty i pełny rachunek utrzymania

☐ Wnoszę o osobny kosztorys każdej estakady W1 i W2 z podziałem na fundamenty, podpory, ustrój nośny, odwodnienie, ekrany, dylatacje, łożyska, nawierzchnię i drogi inspekcyjne.

☐ Proszę podać koszt całego cyklu życia każdej estakady w horyzoncie 30, 50, 75 i 100 lat, w tym remonty i koszty użytkowników podczas zwężeń.

☐ Wnoszę o harmonogram wymiany dylatacji, łożysk, izolacji pomostu, nawierzchni, barier, ekranów i systemu odwodnienia.

☐ Proszę policzyć ile razy w okresie analizy każda jezdnia będzie zamykana i gdzie zostanie skierowany ruch.

☐ Wnoszę o koszt czasowej organizacji ruchu, objazdów, paliwa i utraconego czasu podczas każdego większego remontu estakad.

☐ Proszę wskazać stałe drogi dojazdowe do każdej podpory i policzyć ich budowę, utrzymanie, odwodnienie, odśnieżanie i zajęcie terenu.

☐ Wnoszę o koszt platform, rusztowań, podnośników, zabezpieczenia pracy na wysokości i dostępu pod obiekt w stromym lesie albo dolinie.

☐ Proszę policzyć naprawy betonu, iniekcje rys, zabezpieczenie stali, usuwanie zacieków soli i mycie odwodnienia.

☐ Wnoszę o rezerwę na fundamentowanie w gruntach nawodnionych, przy ciekach, na skarpach i w miejscach zagrożonych osuwiskiem.

☐ Proszę wykonać analizę podatności podpór na podmycie, uderzenie rumowiska, pni, lodu i pojazdu.

☐ Wnoszę o system stałego monitoringu przemieszczeń, drgań, osiadań, temperatury i stanu konstrukcji dla wysokich obiektów.

☐ Proszę policzyć koszt zasilania, transmisji danych, serwisu i wymiany czujników przez cały okres użytkowania.

☐ Wnoszę o analizę obmarzania pomostu, dodatkowego zużycia soli, wpływu na wodę i kosztu zimowego utrzymania.

☐ Proszę przeanalizować wiatr boczny, mgłę, oblodzenie i spadający lód oraz koszty zabezpieczeń i czasowych ograniczeń ruchu.

☐ Wnoszę o wycenę cichych dylatacji, nawierzchni o trwałych parametrach akustycznych i regularnej wymiany tych rozwiązań.

☐ Proszę zbadać hałas impulsowy na dylatacjach w nocy, przy ciężarówkach i przy odbiciu od zboczy.

☐ Wnoszę o model drgań przenoszonych przez podpory i grunt do domów, studni i obiektów zabytkowych.

☐ Proszę policzyć szczelne odwodnienie estakady, retencję, podczyszczenie, separatory i możliwość natychmiastowego zamknięcia odpływu po wypadku cysterny.

☐ Wnoszę o scenariusz pożaru pod estakadą, pożaru pojazdu na obiekcie i dojazdu straży z obu stron.

☐ Proszę wskazać kto i z jakiego budżetu będzie utrzymywał teren pod estakadą, usuwał śmieci, samosiejki i skutki wandalizmu.

☐ Wnoszę o policzenie utraty powierzchni leśnej nie tylko pod jezdnią, ale pod podporami, drogami inspekcyjnymi, placami montażowymi i zasięgiem dźwigów.

☐ Proszę pokazać technologię budowy każdej estakady, miejsca podpór tymczasowych, place scalania, wytwórnie i transport elementów.

☐ Wnoszę o bilans emisji i energii dla produkcji betonu i stali, budowy, remontów i objazdów w całym cyklu życia.

☐ Proszę porównać pełną wartość bieżącą estakad W1 i W2 z tunelem W3 przy tym samym okresie, stopie dyskontowej i rezerwie ryzyka.

☐ Estakada nie robi się darmowa po otwarciu drogi. Proszę wpisać wszystkie przyszłe remonty do porównania teraz.

## Estakady W1 i W2 w górach dolinach i nad domami

☐ Wnoszę o oddzielny rachunek kosztu cyklu życia każdej estakady W1 i W2: budowa, przeglądy, dylatacje, łożyska, izolacja, nawierzchnia, odwodnienie, zabezpieczenia antykorozyjne i remonty podpór.

☐ Proszę podać rok i zakres pierwszego przewidywanego remontu oraz koszt w dzisiejszych cenach, a nie tylko koszt wybudowania obiektu.

☐ Wnoszę o policzenie wymiany łożysk i dylatacji, napraw betonu, zabezpieczeń stali, urządzeń odwadniających i ekranów na całej długości estakad.

☐ Proszę policzyć koszt dostępu pod estakadę w stromym górskim terenie: drogi utrzymaniowe, place dla dźwigów, wycinkę, odwodnienie i zabezpieczenie zboczy.

☐ Wnoszę o uwzględnienie remontów po zimie, soli, oblodzeniu, lawinowym zsuwaniu śniegu i gwałtownych zmianach temperatury na przełęczach.

☐ Proszę policzyć utrudnienia dla kierowców podczas każdego remontu, objazdy lokalne, czas podróży, zabezpieczenie robót i ryzyko zamknięcia jezdni.

☐ Wnoszę o analizę awarii cysterny lub pożaru pojazdu na estakadzie nad lasem albo domami, razem z zatrzymaniem zanieczyszczonej wody gaśniczej.

☐ Proszę wskazać, gdzie trafi woda z dylatacji i wpustów podczas nawalnego deszczu oraz co się stanie po zamarznięciu lub zatkaniu odpływu.

☐ Wnoszę o zabezpieczenie przed spadaniem lodu i śniegu z ekranów i konstrukcji na szlaki, drogi lokalne, domy i pola poniżej.

☐ Proszę policzyć specjalistyczny monitoring konstrukcji, osuwisk, podpór i fundamentów w całym okresie użytkowania.

☐ Wnoszę o pokazanie, które estakady mają pełnić funkcję przejść dla zwierząt i jakie dodatkowe warunki, zieleń naprowadzająca oraz monitoring są do tego potrzebne.

☐ Przykład S19 pokazuje, że górska trasa wymaga wielu estakad, przejść, odwodnienia i zabezpieczeń osuwisk. Proszę udowodnić, że wszystkie analogiczne elementy W1 i W2 są już policzone.

☐ Jeśli estakada ma być nad doliną turystyczną lub domami, proszę doliczyć ochronę krajobrazu, hałasu, światła, bezpieczeństwa i odszkodowania, a nie tylko beton i stal.

☐ Jeżeli wybierzecie W1 albo W2 bez policzenia wszystkich estakad, dróg i napraw, to porównanie będzie po prostu niepełne.

☐ Wnoszę o rachunek kosztu cyklu życia obiektów mostowych z planem odnowień, kosztami użytkowników podczas remontów i wartością rezydualną.

☐ Na Przełęczy w weekend nie ma gdzie szpilki wcisnąć, auta stoją wszędzie. Gdzie one będą stały po wybudowaniu tej estakady?

☐ Parking pod estakadą to nie jest ten sam parking. Ludzie jadą w góry a nie pod ekspresówkę.

☐ Każda estakada będzie kiedyś remontowana. Proszę od razu napisać ile to będzie kosztowało i którędy wtedy pojedzie ruch.

## Działki domy i utrata wartości

☐ Wnoszę o pokazanie pasa inwestycji razem ze skarpami, rowami, drogami serwisowymi, liniami energetycznymi i czasowym zajęciem, a nie tylko osi jezdni.

☐ Proszę policzyć wykup całych działek, które po przecięciu tracą dostęp, racjonalny kształt albo możliwość zabudowy.

☐ Wnoszę o wycenę resztówek gruntów zbyt małych lub zbyt wąskich do dotychczasowego użytkowania.

☐ Proszę uwzględnić utratę wartości domów narażonych na hałas, widok ekranów, estakady, światło i wzrost ruchu lokalnego.

☐ Wnoszę o niezależną analizę rynku nieruchomości, a nie tylko odszkodowanie za fizycznie zajęty fragment działki.

☐ Proszę zinwentaryzować wydane pozwolenia na budowę, warunki zabudowy, plany miejscowe i rozpoczęte inwestycje w pasie W1 i W2.

☐ Wnoszę o wycenę ogrodów, sadów, studni, drenów, ogrodzeń, bram, dojazdów, przyłączy i budynków gospodarczych traconych przez inwestycję.

☐ Proszę opisać tryb wykupu i pomocy dla rodzin, których dom pozostanie formalnie poza pasem drogowym, ale warunki życia ulegną zasadniczej zmianie.

☐ Wnoszę o pomiary bazowe hałasu, drgań, jakości wody i stanu budynków przed rozpoczęciem robót na koszt inwestora.

☐ Proszę zapewnić bezpłatne ekspertyzy szkód i jasny termin wypłaty odszkodowania bez wieloletniego procesu po stronie mieszkańca.

☐ Dom stojący 20 metrów dalej nadal może nie nadawać się do normalnego życia. Proszę badać rzeczywisty wpływ, nie tylko granicę wykupu.

# Dojazdy bezpieczeństwo i etap budowy

☐ Wnoszę o mapę czasu dojazdu straży, pogotowia i policji przed budową, w czasie robót i po otwarciu drogi.

☐ Proszę uzgodnić przejazdy pożarowe z OSP, PSP i nadleśnictwem oraz sprawdzić je na największych pojazdach.

☐ Wnoszę o zachowanie tras autobusów szkolnych i miejsc zawracania bez cofania na wąskich drogach.

☐ Proszę wskazać wszystkie zlikwidowane lewoskręty, zjazdy i skrzyżowania oraz długość powstałych objazdów.

☐ Wnoszę o bezpieczne ciągi piesze tam, gdzie mieszkańcy chodzą do przystanku, szkoły, lasu, na pola lub cmentarz.

☐ Proszę zaprojektować objazdy budowy zanim zamknięta zostanie lokalna droga, z nośnością dla codziennego ruchu.

☐ Wnoszę o zakaz mijania się ciężarówek budowy na odcinkach, gdzie szerokość drogi tego nie pozwala.

☐ Proszę ograniczyć transport budowy nocą oraz w godzinach dojazdu do szkoły i pracy.

☐ Wnoszę o myjnie kół i bieżące usuwanie błota z dróg publicznych.

☐ Proszę prowadzić publiczny rejestr uszkodzeń dróg, budynków i urządzeń powstałych podczas budowy.

☐ Wnoszę o przedbudowlane inwentaryzacje fotograficzne budynków narażonych na drgania.

☐ Proszę wskazać miejsca składowania urobku, betoniarnie, wytwórnie mas i zaplecza, nie tylko główną oś S8.

☐ Wnoszę o analizę bezpieczeństwa wejść na MOP z dróg lokalnych i zakaz nieformalnego ruchu przez prywatne działki.

☐ Proszę zapewnić łączność telefoniczną i zasięg służb w rejonie tuneli oraz górskich odcinków.

☐ Wnoszę o wspólne ćwiczenia służb ratunkowych przed otwarciem tunelu W3 i o publikację planu dojazdu awaryjnego.

☐ Proszę wykazać dostęp do portali tunelu w czasie powodzi, pożaru lasu i zablokowania jednej drogi lokalnej.

## Pieszo i rowerem do Kłodzkiej Góry Barda Przyłęku i pociągu

☐ Wnoszę o zinwentaryzowanie codziennej trasy pieszej i rowerowej wzdłuż przedgórza między Gajem, Laskówką, Janowcem, Bardem i Przyłękiem.

☐ Mieszkańcy jeżdżą rowerem na pociąg i do pracy. Proszę traktować tę trasę jako transport codzienny, a nie tylko rekreację weekendową.

☐ Wnoszę o zachowanie przejezdnego połączenia rowerowego do stacji Bardo Przyłęk oraz Bardo Śląskie na każdym etapie budowy.

☐ Proszę wykonać pomiary ruchu rowerowego rano i po południu w dni robocze, osobno od ruchu turystycznego w weekend.

☐ Wnoszę o bezpieczne przejście i przejazd z przedgórza na Kłodzką Górę bez noszenia roweru po schodach i bez jazdy drogą serwisową razem z ciężarówkami.

☐ Proszę zachować możliwość przejazdu wzdłuż przedgórza do Barda i Przyłęku. Sama przeprawa poprzeczna pod S8 nie wystarczy, jeżeli zniknie ciąg równoległy.

☐ Wnoszę o nawierzchnię całoroczną, odwodnienie, odśnieżanie i szerokość pozwalającą minąć się rowerzyście z pieszym albo rowerem cargo.

☐ Proszę policzyć dodatkowy czas dojazdu do pociągu po każdym objazdzie. Kilka minut może oznaczać utratę połączenia i rezygnację z kolei.

☐ Wnoszę o bezpieczne miejsca pozostawienia rowerów przy stacjach oraz ciągłe oznakowanie trasy po zmianie układu dróg.

☐ Proszę skonsultować rozwiązania z osobami, które naprawdę dojeżdżają tą trasą do pracy, szkoły i pociągu, także zimą i po ciemku.

☐ Wnoszę o oświetlenie tylko tam, gdzie wymaga go bezpieczeństwo, skierowane w dół i bez zalewania światłem lasu oraz domów.

☐ Jeżeli W1 lub W2 zniszczy obecne połączenie, pełny koszt nowej trasy pieszo-rowerowej, wykupów i utrzymania ma obciążać wariant drogi.

# Budowa urobek transport i zaplecza

☐ Wnoszę o bilans mas ziemnych dla każdego wariantu z podaniem objętości wykopów, nasypów, skały, humusu i materiału nieprzydatnego.

☐ Proszę wskazać na mapie wszystkie odkłady, składowiska, place montażowe, betoniarnie, kruszarki, wytwórnie mas i bazy paliw.

☐ Wnoszę o policzenie liczby kursów ciężarówek, tras, godzin ruchu i obciążenia każdej drogi lokalnej.

☐ Proszę nie zakładać że urobek zniknie. Każdą tonę trzeba wydobyć, załadować, przewieźć, złożyć albo wykorzystać.

☐ Wnoszę o wycenę wzmocnienia dróg gminnych przed budową i ich pełnego odtworzenia po zakończeniu robót.

☐ Proszę wykonać dokumentację fotograficzną i pomiary nośności dróg przed pierwszym przejazdem ciężkiego transportu.

☐ Wnoszę o zakaz transportu budowy w porze nocnej oraz w godzinach dojazdu dzieci do szkoły i mieszkańców do pracy.

☐ Proszę wyznaczyć miejsca mijania ciężarówek poza zabudową i zakazać mijania na wąskich odcinkach przez wsie.

☐ Wnoszę o myjnie kół, bieżące usuwanie błota i pyłu oraz monitoring jakości powietrza przy domach i szkołach.

☐ Proszę policzyć koszt kurtyn pyłowych, zraszania, czyszczenia ulic i naprawy elewacji zabrudzonych przez budowę.

☐ Wnoszę o monitoring drgań podczas palowania, odstrzałów i zagęszczania nasypów z automatycznym alarmem dla mieszkańców.

☐ Proszę podać gdzie będą mieszkać pracownicy budowy, gdzie zaparkują i jaki ruch wygenerują zaplecza.

☐ Wnoszę o plan postępowania z wodą z wykopów, płuczką, zawiesiną cementową, olejami i ziemią zanieczyszczoną.

☐ Proszę wskazać źródła wody dla budowy i sprawdzić czy pobór nie obniży poziomu w studniach i ciekach.

☐ Wnoszę o całodobowy telefon interwencyjny oraz publiczny rejestr skarg, pomiarów, szkód i czasu reakcji wykonawcy.

☐ Proszę przygotować plan ciągłości dojazdu do każdego domu, pola, firmy i szlaku na każdy etap budowy.

☐ Najpierw objazd i przejazd, potem zamknięcie starej drogi. Nie odwrotnie.

## Górski plac budowy światło pył zamknięcia i szkody pośrednie

☐ Wnoszę o wskazanie wszystkich czasowych dróg budowy w lasach i na stokach. Droga tymczasowa także wymaga wycinki, odwodnienia i późniejszej rekultywacji.

☐ Proszę pokazać miejsca montażu przęseł, podpór, dźwigów i rusztowań dla estakad W1 oraz W2 wraz z powierzchnią zajęcia poza docelowym pasem drogowym.

☐ Wnoszę o harmonogram zamknięć szlaków, dróg polnych i wejść do lasu z maksymalnym czasem każdego zamknięcia.

☐ Proszę policzyć światło prac nocnych, reflektory dźwigów i ruch ciężarówek w dolinach, a także wpływ na sen mieszkańców i zwierzęta.

☐ Wnoszę o monitoring pyłu na uprawach, w studniach, przy domach i na trasach turystycznych, nie tylko na granicy placu budowy.

☐ Proszę wskazać, kto wyczyści rowy i przepusty po spływie ziemi z placu budowy oraz kto zapłaci za zalanie domu lub pola.

☐ Wnoszę o plan ratowniczy dla wypadku pracownika albo turysty na odciętym szlaku w czasie budowy.

☐ Proszę zapewnić niezależną inwentaryzację budynków, studni, murów, dróg i pól przed budową oraz prostą procedurę zgłaszania szkody bez kosztu dla mieszkańca.

☐ Wnoszę o zabezpieczenie pieniędzy na szkody budowlane w osobnym funduszu, żeby mieszkaniec nie czekał latami na spór z wykonawcą.

☐ Proszę wskazać docelowe miejsce każdego metra sześciennego urobku z wykopów i tuneli oraz trasę przewozu przez konkretne wsie.

# Wnioski o dane i odpowiedzi

☐ Proszę udostępnić osie W1 W2 i W3 w formacie GIS lub CAD wraz z kilometrażem i datą rewizji.

☐ Proszę udostępnić profile podłużne, przekroje poprzeczne, skarpy, mury, portale, obiekty i drogi technologiczne.

☐ Proszę udostępnić wykaz wszystkich obiektów wraz z funkcją, światłem, długością, szerokością i kosztem.

☐ Proszę udostępnić arkusz analizy wielokryterialnej: kryteria, definicje, wagi, wyniki surowe, normalizację i analizę wrażliwości.

☐ Proszę wskazać, kto zatwierdził wagi i kiedy mieszkańcy mogą złożyć uwagi do ich wartości.

☐ Proszę udostępnić kosztorys wariantowy w jednym roku cen i z tą samą rezerwą ryzyka dla każdego wariantu.

☐ Proszę udostępnić model ruchu, macierze źródło cel, udział pojazdów ciężkich, rozkład godzinowy i prognozy dla wszystkich lat analizy.

☐ Proszę udostępnić model hałasu wraz z modelem terenu, budynkami, receptorami, źródłami, meteorologią i wynikami przed oraz po zabezpieczeniach.

☐ Proszę udostępnić inwentaryzację przyrodniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną wraz z metodyką i datami badań.

☐ Proszę udostępnić wyniki odwiertów, geofizyki, badań osuwisk i klasyfikacji masywu dla tunelu W3.

☐ Proszę udostępnić wszystkie przeanalizowane warianty odsunięcia W3 od Janowca, również te odrzucone przez projektanta, wraz z obliczeniami i uzasadnieniem.

☐ Proszę udostępnić analizę prędkości doprojektowania, promieni łuków, widoczności i oznakowania na dojeździe do tunelu W3.

☐ Proszę udostępnić tabelę uwag ze wszystkich spotkań, z numerem, treścią, odpowiedzią, zmianą projektu i uzasadnieniem braku zmiany.

☐ Proszę nie łączyć podobnych uwag w jedną odpowiedź, jeżeli dotyczą innych miejsc lub innych skutków.

☐ Proszę wskazać minimalny standard rozwiązania i kwotę przyjętą w analizie dla każdej odpowiedzi „zostanie doprojektowane później”.

☐ Proszę opublikować listę zmian pomiędzy kolejnymi rewizjami planu, aby mieszkańcy wiedzieli, które uwagi zostały uwzględnione.

☐ Proszę podać, czy brak odpowiedzi oznacza nieuwzględnienie uwagi, czy tylko brak zakończenia analizy.

☐ Proszę potwierdzić datę wpływu mojego formularza i nadać mu indywidualny numer.

☐ Proszę o odpowiedź w formie tabeli i o podanie kilometrażu każdego rozwiązania.

☐ Proszę wskazać podstawę techniczną, prawną, środowiskową albo finansową dla każdego odrzucenia, nie tylko ogólne „brak możliwości”.

## Dodatkowe mapy uzgodnienia i odpowiedzialność

☐ Proszę udostępnić jedną mapę w dużej skali z osiami W1 i W2, pełnym pasem zajęcia, wycinką, skarpami, podporami, drogami budowy i numerami działek.

☐ Wnoszę o wykaz wszystkich budynków w odległości 50, 100, 200, 500 i 1000 metrów od W1 oraz W2 z opisem przewidywanego wpływu.

☐ Proszę udostępnić wykaz wyburzeń i przejęć osobno dla Laskówki, Lasek, Podzamka, Gaju, Jaszkówki, Wojciechowic i Boguszyna.

☐ Wnoszę o protokół sprawdzenia wszystkich obiektów kultu, pamięci, zabytków, szlaków i prywatnych inwestycji turystycznych przez projektanta.

☐ Proszę opublikować listę instytucji, z którymi uzgodniono wpływ na pomnik smoleński, Ekstremalną Drogę Krzyżową, szlaki PTTK, Singletrack Glacensis i Dom Krawca.

☐ Wnoszę o oddzielną tabelę kosztów W1 i W2 wynikających z uwag mieszkańców, z informacją czy zostały już ujęte w analizie wielokryterialnej.

☐ Proszę dla każdej odpowiedzi „będzie doprojektowane” podać minimalny standard, orientacyjny koszt, osobę odpowiedzialną i termin pokazania rozwiązania.

☐ Wnoszę o udostępnienie wszystkich analiz zgodności inwestycji ze strategiami turystycznymi, środowiskowymi i transportowymi regionu.

☐ Proszę o publiczną wizję terenową na Przełęczy Łaszczowej, Przełęczy Kłodzkiej, w Laskówce, Gaju, Podzamku, Wojciechowicach i przy Kukułce.

☐ Wnoszę o pisemną odpowiedź, które nowe punkty podniosły koszt W1 i W2 oraz czy po ich doliczeniu zmienił się wynik porównania z W3.

☐ Chcę odpowiedzi na mój konkretny punkt, a nie ogólnej formułki.

☐ Proszę o udostępnienie elektronicznej kopii warstw GIS i CAD w oryginalnym formacie wraz z metadanymi i opisem układu współrzędnych.

☐ Proszę o udostępnienie arkusza obliczeniowego analizy wielokryterialnej, a nie wyłącznie zrzutu wyników w PDF.

☐ Proszę o udostępnienie kosztów jednostkowych, ilości robót i rezerwy ryzyka użytych do porównania W1 W2 i W3.

☐ Jeżeli część informacji podlega wyłączeniu, proszę udostępnić pozostałą część i wskazać dokładną podstawę wyłączenia.

☐ Chcę odpowiedzi na mój punkt a nie ogólne zostanie uwzględnione na dalszym etapie.

☐ Oddzieliłem własną obserwację od informacji usłyszanej na spotkaniu.

## Bieżąca komunikacja i udział mieszkańców

☐ Wnoszę o powołanie stałego zespołu roboczego z udziałem GDDKiA, projektanta, samorządów, sołtysów, organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich.

☐ Proszę zaprosić do zespołu przedstawicieli Dobrze Poprowadzona oraz mieszkańców Janowca, Przyłęku, Dzbanowa, Laskówki, Lasek, Podzamka, Gaju, Jaszkówki, Wojciechowic i Boguszyna.

☐ Wnoszę o regularne spotkania co najmniej raz w miesiącu do czasu wyboru wariantu, a później na każdym ważnym etapie projektu.

☐ Proszę ustalić kalendarz spotkań z wyprzedzeniem i nie ogłaszać ich kilka dni przed terminem.

☐ Wnoszę o transmisję internetową, nagranie, dostęp zdalny i możliwość zadawania pytań przez osoby które nie mogą przyjechać.

☐ Proszę publikować pełne prezentacje, mapy i materiały co najmniej siedem dni przed spotkaniem.

☐ Wnoszę o publikację protokołu i nagrania w ciągu siedmiu dni po każdym spotkaniu.

☐ Proszę prowadzić jawny rejestr uwag z numerem, treścią, miejscem, odpowiedzią, odpowiedzialną osobą i terminem wykonania.

☐ Wnoszę o odpowiedź na każdy punkt osobno. Łączenie stu różnych uwag w jedną odpowiedź typu zostanie przeanalizowane nie jest odpowiedzią.

☐ Proszę wskazać przy każdej uwadze czy spowodowała zmianę mapy, kosztu, punktacji, obiektu albo zakresu badań.

☐ Wnoszę o publikowanie kolejnych wersji map wraz z listą zmian, żeby było wiadomo co zmieniono po konsultacjach.

☐ Proszę udostępnić warstwy GIS i CAD, kilometraż, profile, modele hałasu, wyniki badań i arkusz analizy wielokryterialnej w formatach możliwych do sprawdzenia.

☐ Wnoszę o udostępnienie kryteriów i wag przed ich zatwierdzeniem, tak aby mieszkańcy mogli zgłosić uwagi zanim wynik zostanie zamknięty.

☐ Proszę opublikować analizę wrażliwości pokazującą jak zmienia się wynik przy innych wagach i po doliczeniu zabezpieczeń zgłoszonych przez mieszkańców.

☐ Wnoszę o niezależny przegląd branżowy hydrologii, geologii, akustyki, turystyki, rolnictwa i kosztów cyklu życia.

☐ Proszę umożliwić stronie społecznej wskazanie ekspertów do niezależnego przeglądu oraz udział w ustalaniu pytań badawczych.

☐ Wnoszę o wspólne wizje terenowe, nie tylko spotkania na sali. Projektanci powinni przejść drogami, które przecina wariant.

☐ Proszę prowadzić wizje osobno z rolnikami, przedsiębiorcami, mieszkańcami, leśnikami, turystami i służbami, bo każda grupa widzi inne funkcje terenu.

☐ Wnoszę o mapę internetową, na której mieszkaniec może dodać punkt, zdjęcie i opis oraz zobaczyć numer swojej uwagi.

☐ Proszę podać termin odpowiedzi i osobę odpowiedzialną, a nie tylko adres ogólnej skrzynki pocztowej.

☐ Wnoszę o spotkanie po opublikowaniu analizy wielokryterialnej, zanim inwestor zatwierdzi wariant preferowany.

☐ Proszę nie zasłaniać się tajemnicą przedsiębiorstwa dla danych, które decydują o wydatkowaniu publicznych pieniędzy i wyborze przebiegu.

☐ Wnoszę o udostępnienie założeń kosztowych, cen jednostkowych, rezerw ryzyka i zakresu obiektów w każdym wariancie.

☐ Proszę o osobną odpowiedź GDDKiA na stanowisko społeczne popierające W3 po korekcie Janowca i zabezpieczeniu Przyłęku.

☐ Wnoszę o podanie liczby formularzy i podpisów dla każdego wariantu z podziałem na miejscowości, bez ujawniania danych osobowych.

☐ Chcemy być przy stole kiedy jeszcze można coś zmienić, a nie dostać gotową decyzję do wiadomości.

☐ Proszę prowadzić rozmowę normalnym językiem. Jeśli uwaga jest odrzucona, ma być napisane dlaczego, na podstawie jakich obliczeń i kto to zatwierdził.

☐ Zróbcie spotkanie co miesiąc i pokazujcie co zmieniliście. Nie jedną prezentację i cisza.

# Uzupełnienie po niezależnej ekspertyzie W1

Ekspertyza dotyczy W1. Poniższe uwagi wymagają wykonania analogicznych analiz dla W2, a dla W3 pokazania korzyści tuneli oraz dopracowania ochrony Janowca i Przyłęku.

## Formy ochrony przyrody i równe porównanie wariantów

☐ Proszę przeprowadzić dla W1 pełną ocenę możliwego znaczącego oddziaływania na cele ochrony, integralność i powiązania obszarów Natura 2000 Góry Bardzkie PLH020 062 oraz Góry Złote PLH020 096. Ocena powinna objąć także oddziaływania powstające poza granicami tych obszarów, w szczególności hałas, światło, odwodnienie, spływ zanieczyszczeń i soli, pyły, bariery migracyjne, utratę stref ekotonowych oraz oddziaływania skumulowane.

☐ Proszę wykonać dla W2 identyczną analizę przestrzenną i funkcjonalną jak dla W1: nałożyć aktualną oś i pełny pas zajęcia na obszary Natura 2000, parki i ich otuliny, obszary chronionego krajobrazu, siedliska, cieki, mokradła i korytarze ekologiczne. Brak takiej samej analizy dla W2 nie może być traktowany jako brak konfliktu.

☐ Dla W3 proszę wykazać, jaka powierzchnia siedlisk, lasów, stref ekotonowych i korytarzy pozostanie na powierzchni bez nowej bariery dzięki przeprowadzeniu ruchu w tunelach. Korzyść polegająca na uniknięciu fragmentacji powinna być mierzona i punktowana na równi z kosztem budowy tunelu.

☐ Wariant W1 przecina otulinę Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego w obrębach Laski, Laskówka i Podzamek. Proszę wykazać, czy droga ekspresowa, wycinka, nasypy, wykopy, oświetlenie, hałas i odwodnienie nie osłabią funkcji otuliny polegającej na zabezpieczeniu Parku przed zagrożeniami zewnętrznymi. Wynik proszę uwzględnić w analizie alternatyw.

☐ Proszę ocenić bezpośrednie, pośrednie i skumulowane oddziaływanie W1 na krajobraz, ciągłość przyrodniczą i funkcję Obszaru Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie. Analiza powinna objąć pełny pas zajęcia, widoczność obiektów, zasięg hałasu i światła, wycinkę oraz powiązania z sąsiednimi kompleksami leśnymi.

☐ Proszę odnieść ocenę W1 do wartości przyrodniczych i krajobrazowych rozpoznanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w stanowisku z 12 maja 2026 r., znak WPN.610.104.2026.GK, dotyczącym Planu Ogólnego Gminy Złoty Stok, oraz wskazać, które ustalenia zachowują aktualność dla pasa oddziaływania W1.

☐ Proszę przygotować dla W1, W2 i W3 jedną porównawczą mapę ograniczeń przyrodniczych, wykonaną na danych z tego samego dnia, w tej samej skali i dla tak samo szerokiej strefy oddziaływania. Dla każdego wariantu proszę zastosować te same kryteria istotności i ten sam stopień rozpoznania.

## Korytarze ekologiczne i efekt barierowy

☐ Proszę przedstawić na jednej mapie wszystkie przecięcia W1 z korytarzami KZ-5, GKZ-7B Góry Złote - Góry Sowie oraz KPd-18A Dolina Nysy Kłodzkiej. Dla każdego przecięcia proszę podać kilometraż, długość kolizji, projektowane jezdnie, ogrodzenia, nasypy, wykopy, drogi serwisowe, oświetlenie i przewidywane przejścia dla zwierząt.

☐ W Janowcu, Dzbanowie i Przyłęku nakładają się korytarze GKZ-7B oraz KPd-18A. Proszę potraktować ten obszar jako miejsce kumulacji funkcji ekologicznych i wykazać zachowanie ciągłości pomiędzy kompleksami górskimi oraz wzdłuż doliny Nysy Kłodzkiej.

☐ Proszę porównać przepuszczalność istniejącej DK46 z efektem barierowym ogrodzonej drogi ekspresowej W1 oraz ocenić łączną barierę tworzoną przez S8, istniejącą lub przebudowaną DK46, drogi serwisowe i zabudowę.

☐ Dla W2 proszę zinwentaryzować wszystkie przecinane korytarze i lokalne drogi migracji, w tym połączenia między dolinami, grzbietami i kompleksami leśnymi Gór Bardzkich. Tunele, portale, estakady i odcinki powierzchniowe proszę ocenić jako jeden system barier i przejść.

☐ Dla W3 proszę porównać długość powierzchniowej bariery, liczbę ogrodzonych przecięć i liczbę koniecznych przejść dla zwierząt z W1 i W2. Odcinki, na których tunel zachowuje nieprzerwaną powierzchnię terenu, proszę wykazać jako uniknięte oddziaływanie, a nie pominąć w punktacji.

☐ Estakad i obiektów nad ciekami proszę nie uznawać automatycznie za funkcjonalne przejścia dla zwierząt. Proszę zbadać dojścia, szerokość i wysokość światła, hałas, oświetlenie, wilgotność, roślinność, ogrodzenia naprowadzające i możliwość jednoczesnego wykorzystania przez ludzi, zwierzęta i obsługę techniczną.

☐ Lokalizacje i wymiary przejść proszę oprzeć na całosezonowych badaniach terenowych, tropach, fotopułapkach i danych nadleśnictw. Proszę zaplanować monitoring porealizacyjny, progi skuteczności i budżet korekt, jeżeli zwierzęta nie będą korzystały z obiektu.

## Zabudowa istniejąca i planowana

☐ Niezależna analiza odtworzonej osi W1 wskazała orientacyjnie 8 budynków mieszkalnych w odległości poniżej 50 m, 26 poniżej 100 m, 93 poniżej 200 m, 165 poniżej 300 m i 362 poniżej 500 m. Proszę zweryfikować te wartości na aktualnej geometrii projektowej i opublikować odległości od obrysu budynku do krawędzi jezdni, granicy pasa drogowego, skarpy, podpory, ekranu i drogi technologicznej.

☐ Proszę przeprowadzić odrębną analizę konfliktu W1 z zabudową Boguszyna, Ustronia, Jaszkówki, Leszczyny, Wojciechowic i Jurandowa. Dla każdego najbardziej narażonego budynku proszę przedstawić oficjalną odległość, przewidywane zajęcie terenu, wykup lub wyburzenie, hałas na każdej kondygnacji, drgania, jakość powietrza, dostęp do posesji oraz wpływ na ogród.

☐ Dla W2 proszę wykonać ten sam wykaz budynków w strefach poniżej 50, 100, 200, 300 i 500 m, licząc od obrysu budynku do rzeczywistych elementów inwestycji, a nie od uproszczonej osi. Wyniki W1 i W2 proszę pokazać w jednej tabeli.

☐ Dla zmodyfikowanego W3 proszę opublikować te same strefy odległości dla Janowca i Przyłęku oraz wykazać, o ile proponowane korekty zmniejszają liczbę osób narażonych na hałas, światło, drgania i roboty budowlane. Korzyść z odsunięcia trasy powinna być widoczna w analizie wielokryterialnej.

☐ Proszę zweryfikować aktualny stan wszystkich zamierzeń mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych w otoczeniu wariantów. Osobno proszę wykazać wnioski, zgłoszenia, decyzje o warunkach zabudowy, pozwolenia, rozpoczęte budowy i obiekty ukończone oraz ocenić wpływ drogi na ich realizację i skomunikowanie.

## Lasy wody i tereny cenne przyrodniczo

☐ Proszę nałożyć pełny pas W1, wycinkę, skarpy, odwodnienie, drogi budowy i linie energetyczne na aktualne dane Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Bardo Śląskie. Dla każdego przecinanego wydzielenia proszę podać powierzchnię zajęcia, kategorię lasu ochronnego, funkcję wodochronną lub glebochronną, wpływ na retencję i erozję oraz koszt odtworzenia funkcji.

☐ Identyczną analizę wydzieleń leśnych, funkcji ochronnych, retencji, erozji i powierzchni czasowej wycinki proszę wykonać dla W2. Wariantów nie należy porównywać na podstawie samej stałej powierzchni pasa drogowego.

☐ Dla W3 proszę wykazać, jaka powierzchnia lasu i jakie funkcje wodochronne lub glebochronne pozostaną zachowane nad tunelami. Jednocześnie proszę zbadać wpływ drążenia, odwodnienia i portali na źródła, cieki, mokradła i zwierciadło wód podziemnych.

☐ Proszę zinwentaryzować i zweryfikować w terenie obszary wskazane w Planie Urządzenia Lasu jako proponowane do ochrony: Skałki w Boguszynie, Strumień w Boguszynie, Las w Wojciechowicach oraz teren otwarty i staw na wschód od Laskówki. Proszę pokazać ich relację do pełnego pasa wariantów, dróg budowy, odwodnienia, wycinki i zmian stosunków wodnych.

☐ Dla strumienia Sokołowiec, zwanego również Dębinką, oraz jego zlewni proszę wykonać badania hydrogeologiczne i hydrologiczne obejmujące wpływ wykopów, fundamentów, drenażu i odwodnienia budowy na poziom wód gruntowych, przepływ oraz miejsca rozrodu salamandry plamistej i innych płazów.

☐ Proszę wykonać sezonowe badania nietoperzy w rejonie Jaszkowej, Barda i Wojciechowic oraz wzdłuż cieków, skrajów lasów, alei i zadrzewień przecinanych przez każdy wariant. Projekt przejść, oświetlenia i ekranów powinien wynikać z rozpoznanych miejsc rozrodu, żerowisk i tras przelotów.

## Szlaki turystyka i odbudowa po powodzi

☐ Proszę przedstawić osobne rozwiązanie dla każdego bezpośredniego przecięcia W1 z żółtym szlakiem Kłodzko - Szeroka Góra przez Kłodzką Górę, niebieskim szlakiem Przełęcz Kłodzka - Szeroka Góra oraz zielonym szlakiem Bardo - Złoty Stok przez Patrzałek. Proszę zachować nie tylko przejście, lecz także przebieg, bezpieczeństwo, długość, nachylenie, leśny charakter i dostępność podczas budowy.

☐ Dla W2 proszę opublikować pełną tabelę przecięć i stref słyszalności obejmującą Pętlę Łaszczowa, Pętlę Kłodzka, Singletrack Glacensis, szlaki piesze, dojścia z Barda przez Kalwarię oraz połączenia między Przełęczami Łaszczową i Kłodzką. Analiza powinna objąć efekt sieciowy, a nie tylko punkty przecięcia.

☐ Dla W3 proszę wykazać, które szlaki, lokalne drogi, dojścia do lasu i korytarze rekreacyjne pozostaną na powierzchni nieprzecięte dzięki tunelom. Te uniknięte kolizje proszę ująć jako korzyść funkcjonalną i ekonomiczną W3.

☐ Proszę zinwentaryzować środki publiczne, społeczne i prywatne przeznaczone od września 2024 r. na odbudowę miejsc noclegowych, infrastruktury turystycznej i ruchu turystycznego w gminie Bardo, w tym działania związane z Bardzką Kartą Turystyczną. Proszę ocenić, czy W1 lub W2 nie osłabią rezultatów tej odbudowy.

☐ Proszę przeanalizować Singletrack Glacensis jako jedną sieć: pętle, łączniki, parkingi, oznakowanie, miejsca startu, dojazdy i trasy ewakuacyjne. Dla każdego wariantu proszę podać liczbę przecięć, czas zamknięć, długość objazdów i koszt zachowania funkcji całego systemu.

## Hałas powietrze i zdrowie

☐ Proszę przedstawić wyniki modelowania hałasu dla W1, W2 i zmodyfikowanego W3 nie tylko względem polskich poziomów dopuszczalnych, lecz również względem zdrowotnych wartości zalecanych przez WHO dla ruchu drogowego: poniżej 53 dB Lden i poniżej 45 dB Lnight. Proszę podać liczbę budynków i mieszkańców powyżej tych wartości przed zabezpieczeniami i po ich zastosowaniu.

☐ Proszę ocenić narażenie zabudowy, ogrodów, upraw, ujęć wody i terenów rekreacyjnych na pyły ze ścierania opon, hamulców i nawierzchni oraz na wtórne unoszenie pyłu z jezdni. Analiza powinna objąć stan bazowy, budowę, eksploatację i monitoring.

☐ Proszę zbadać łączne obciążenie mieszkańców odbudowujących domy i działalność po powodzi z 2024 r. przez niepewność inwestycyjną, wieloletnią budowę, hałas, światło, pył, utrudniony dostęp do natury i zmianę warunków zamieszkania. Badanie nie powinno z góry przypisywać diagnoz medycznych, lecz powinno określić potrzeby ochrony, monitoringu i pomocy.

☐ Proszę wyznaczyć dla każdego wariantu powierzchnię i długość tras rekreacyjnych, na których po realizacji zachowane zostanie spokojne środowisko akustyczne. Zachowanie ciszy nad tunelami W3 proszę ująć jako mierzalną korzyść, jeżeli potwierdzi to model.

## Koszty kompensacja i oddziaływania uniknięte

☐ Proszę zastosować do W1, W2 i W3 identyczny zakres analiz GIS, badań terenowych, modelowania hałasu, oceny zabudowy, lasów, wód, korytarzy, turystyki i zdrowia. Brak danych dla wariantu nie może być liczony jako brak kosztu albo brak oddziaływania.

☐ Dla W3 proszę osobno wycenić oddziaływania uniknięte dzięki tunelom: mniejszą powierzchnię stałego zajęcia, mniej przecięć szlaków i dróg, zachowaną ciągłość lasu i korytarzy, mniejszą liczbę ekranów i przejść kompensacyjnych oraz ograniczenie kosztów odtwarzania lokalnych połączeń.

☐ Kompensacji przyrodniczej nie należy traktować jako zamiennika wyboru mniej szkodliwej alternatywy ani jako sposobu zalegalizowania szkody, której można uniknąć. Najpierw proszę wykazać unikanie szkody, porównanie alternatyw i minimalizację oddziaływań.

☐ Jeżeli po analizie alternatyw i zastosowaniu środków minimalizujących dla któregoś wariantu nadal przewiduje się kompensację, proszę przed wyborem wariantu wskazać jej realny zakres, możliwe działki, stan prawny, dodatkową wartość ekologiczną, koszt, harmonogram oraz czas potrzebny do uzyskania wymaganej funkcji.

☐ Monitoring kompensacji i działania korygujące proszę prowadzić przez okres wynikający z rzeczywistego czasu odtworzenia danej funkcji ekologicznej, aż do osiągnięcia mierzalnych kryteriów skuteczności. Koszt nieskutecznych nasadzeń lub odtworzeń powinien pozostać po stronie inwestycji.

☐ Proszę porównać nie tylko oddziaływania po zastosowaniu zabezpieczeń, lecz także liczbę, skalę i odwracalność oddziaływań resztkowych. Wariant unikający trwałej fragmentacji na powierzchni powinien otrzymać za to wymierną korzyść w analizie wielokryterialnej.

## Jak bezpiecznie używać danych z ekspertyzy

☐ Odległości wyliczone w niezależnej ekspertyzie odnoszą się do punktów reprezentujących budynki i odtworzonej osi W1. Nie są odległościami od krawędzi jezdni ani granicy pasa drogowego i nie przesądzają same w sobie o wyburzeniu. Powinny uruchomić oficjalną weryfikację na danych projektowych.

☐ Rekordy RWDZ obejmują różne rodzaje spraw i etapy postępowania. Liczba rekordów nie jest liczbą nowych domów. Projektant powinien zweryfikować status każdego zamierzenia.

☐ Korytarze ekologiczne nie są samodzielną formą ochrony prawnej. Ich przecięcie uzasadnia funkcjonalną ocenę migracji, fragmentacji i przejść dla zwierząt, a nie twierdzenie o automatycznym zakazie budowy.

☐ Otulina parku krajobrazowego nie przejmuje automatycznie wszystkich zakazów obowiązujących w parku. Wniosek powinien dotyczyć zachowania jej funkcji ochronnej i zabezpieczenia parku przed zagrożeniami zewnętrznymi.

☐ Skałki w Boguszynie, Strumień w Boguszynie i Las w Wojciechowicach należy opisywać jako tereny wskazane w Planie Urządzenia Lasu jako proponowane do ochrony, dopóki nie zostanie potwierdzone ustanowienie formalnej formy ochrony.

☐ Dane Mapy Życia i innych portali nie zastępują lokalnej inwentaryzacji i nie potwierdzają aktualnej obecności gatunku bezpośrednio przy osi. Powinny służyć do ustalenia zakresu, miejsc i sezonów badań terenowych.

☐ Wartości 53 dB Lden i 45 dB Lnight należy przedstawiać jako zalecenia zdrowotne WHO, a nie jako polskie prawne poziomy dopuszczalne.

☐ Stanowisko RDOŚ dotyczące Planu Ogólnego Złotego Stoku nie jest decyzją w sprawie S8. Jest jednak materiałem wymagającym odniesienia, ponieważ dokumentuje wartości i konflikty rozpoznane przez organ ochrony środowiska w tym samym rejonie.

☐ Wyniki niezależnej ekspertyzy przestrzennej odnoszą się do W1. Dla W2 i W3 należy wykonać analogiczne analizy na aktualnych geometriach, a nie mechanicznie przypisywać im liczby i kolizje W1.

☐ Informacje z ankiet o prywatnych adresach, działkach i planach inwestycyjnych wymagają indywidualnej weryfikacji i poufnych konsultacji. W materiałach publicznych należy publikować wyniki zbiorcze.

## Kontrola przed złożeniem

☐ Wybrałem tylko punkty zgodne z moją wiedzą i sytuacją.

☐ Dopisałem miejscowość numer działki lub rozpoznawalny punkt terenu tam gdzie to potrzebne.

☐ Oddzieliłem własną obserwację od informacji usłyszanej na spotkaniu.

☐ Załączyłem mapę zdjęcie albo prosty szkic jeśli uwaga dotyczy konkretnego miejsca.

☐ Poprosiłem o odpowiedź na każdy punkt i potwierdzenie wpływu.

☐ Uzupełniłem dane osobowe wybraną zgodę i wszystkie wymagane podpisy w oficjalnym formularzu.